

Universitetet
i Stavanger

UIS BUSINESS SCHOOL

MASTER'S THESIS

STUDY PROGRAM:

MSc in Business & Administration

THESIS IS WRITTEN IN THE FOLLOWING
SPECIALIZATION/SUBJECT:

Applied Finance

TITLE:

Verdsettelse av Grieg Seafood ASA

(Valuation of Grieg Seafood ASA)

AUTHOR(S)

Candidate number:

3013
.....

3011
.....

Name:

Preben Aarre
.....

Preben Aarre

Eirik Jakobsen
.....

Eirik Jakobsen

SUPERVISOR:

Svein Olav Krakstad

Sammendrag

Målet med denne avhandlingen er å estimere virkelig aksjeverdi for Grieg Seafood ASA 04.05.2020. Den estimerte aksjeverdien sammenlignes med dagens markedskurs for å undersøke om Grieg Seafood er overpriset eller underpriset.

Den strategiske analysen brukes som verktøy for å estimere forventet utvikling i markedet og i selskapet. Analysen inneholder informasjon om teknologiske gjennombrudd, velkjente trusler som miljø, lakselus og klima. Et argument i den strategiske analysen er at oppdrettsbransjen opplever produksjonsbegrensninger på grunn av offentlig kontroll.

I den historiske regnskapsanalysen tar vi utgangspunkt i balanse og resultatregnskap i perioden 2015 til 2019. Ved å se på hvordan selskapet har utviklet seg de siste fem årene får vi et innblikk i hvordan veksten har vært generert i tidligere år. Informasjonen blir senere brukt til å estimere en fremtidig fri kontantstrøm som vi diskonterer med en vektet kapitalkostnad. Dette er å regne som den fundamentale delen i verdsettelsen av Grieg Seafood. I tillegg til den fundamentale verdsettelsen legges det til en relativ verdsettelse som en supplerende del av verdivurderingen. Til slutt utføres en sensitivitetsanalyse med den hensikt å belyse hvor prissensitiv aksjen er ved å gjøre små endringer i finansielle faktorer. Den fundamentale verdsettelsen gir et verdiestimat på 157,56 NOK per aksje, og den relative verdsettelsen indikerer en aksjekurs på 130,25 NOK per aksje.

I konklusjonen vurderer vi en aksjekurs på 157,56 NOK som en god indikasjon på Grieg Seafood sin virkelige verdi og velger å beholde dette estimatet. Markedsprisen på Grieg Seafood per 4.mai 2020 var 99,8 NOK per aksje. Sammenlignet med vårt verdiestimat på 157,56 NOK anbefaler vi kjøp av Grieg Seafood aksjer.

Forord

Denne masteroppgaven markerer avslutningen av økonomistudiet vårt ved Handelshøyskolen Uis. Bakgrunnen for at vi valgte verdsettelse var en felles interesse for hvordan selskaper skaper verdi, planlegger strategi, økonomi og regnskap. Fagområdet gjorde det mulig å kombinere flere av emnene vi har lært gjennom vårt studieløp ved Universitetet i Stavanger. Arbeidet med masteroppgaven har vært veldig lærerikt og utfordrende med en bratt læringskurve.

Vi ønsker å takke vår veileder Svein Olav Krakstad for sin lette tilgjengelighet og gode kommunikasjon til tross for dagens COVID - 19 situasjon.

Stavanger, 15. juni 2020

Eirik Jakobsen, Preben Aarre

Innholdsfortegnelse

Sammendrag	2
Forord	3
Innholdsfortegnelse	4
Tabelliste	6
Vedlegg	7
Figurliste	7
Formelliste	8
Forkortelser	9
1. Innledning	10
1.1 Presentasjon av oppgaven	10
1.2 Presentasjon av Oppdrettsnæringen	10
1.2.1 Norsk Havbrukshistorie	11
1.2.2 Hovedaktørene i verden	11
1.2.3 Tilbud	12
1.2.4 Etterspørsel	12
1.2.5 Finansiell utvikling	13
1.2.6 Produksjonssyklus	14
1.3 Presentasjon av Grieg Seafood ASA	15
1.3.1 Regioner	15
1.3.2 Salg og distribusjon	17
1.3.3 Tilknyttede selskap	17
2. Teoretisk grunnlag	17
2.1 Enterprise discounted cash flow (EDCF)	17
2.2 Kapitalkostnad	18
2.3 Relativ verdsettelsesmetode	19
2.4 Andre verdsettelsesmetoder	19
2.5 Metode	20
3. Strategisk analyse	21
3.1 PESTEL	21
3.1.1 Politiske forhold	21
3.1.2 Økonomiske forhold	21
3.1.3 Sosiokulturelle forhold	21
3.1.4 Teknologiske forhold	21
3.1.5 Økologiske forhold	22
3.1.6 Rettslige faktorer	22
3.2 Porters fem krefter	23
3.2.1 Kundens forhandlingsstyrke	23
3.2.2 Leverandørens forhandlingsstyrke	23

3.2.3 Trusler fra fremtidige konkurrenter	24
3.2.4 Trusler fra nære substitutter	25
3.2.5 Konkurransesituasjonen	26
4. Regnskapsanalyse	27
4.1 Utvalg av sammenlignbare selskap	27
4.2 Reorganisert årsregnskap for konsern	27
4.2.1 Investert kapital	27
4.2.2 EBITDA margin	27
4.2.3 EBIT margin	28
4.3 ROIC	30
4.4 ROIC – analyse	30
4.4.1 Produksjon	32
4.4.2 Inntekt	33
4.4.3 Kostnader	33
4.4.4 Vekst	34
5. Prognose og drivere	35
5.1 COVID – 19	35
5.2 Driftsinntekter	35
5.2.1 Salgspris	35
5.2.2 Slaktet volum	36
5.2.3 Varekostnad	38
5.2.4 Varige driftsmidler	39
5.2.5 Valg av drivere	39
5.2.6 Arbeidskapital	40
5.3 Fremtidig kontantstrøm	41
6. Verdsettelse	42
6.1 Kapitalkostnad	42
6.1.1 Småbedriftspremie	43
6.1.2 Egenkapitalkostnad	43
6.1.3 Risikofri rente	43
6.1.4 Beta	44
6.1.5 Markedets risikopremie	45
6.1.6 Gjeldskostnad	45
6.1.7 Investeringer i tilknyttede selskap	47
6.1.8 Vekting av egenkapital og gjeld	47
6.2 Selskapsverdi ved EDCF metoden	47
6.3 Aksjepris	48
6.4 Relativ verdsettelse	49
6.4.1 P/B metoden	49
6.4.2 EV/EBITDA metoden	49

6.4.3 EV/Salg metoden	50
6.4.4 EV/EBIT metoden	51
6.5 Verdivurdering	51
7. Sensitivitetsanalyse	52
7.1 Endring i WACC og vekstrate	53
8. Konklusjon	54
Referanser	55
Vedlegg	59

Tabelliste

Tabell 1 – Topp 10 Hovedaktører høstet laks	12
Tabell 2 – ROIC analyse og andre nøkkeltall	31
Tabell 3 – Historisk vekst	32
Tabell 4 – Driftsinntekter per kilo	33
Tabell 5 – Common size resultat	34
Tabell 6 – Vekst	34
Tabell 7 – Prognose driftsinntekt	35
Tabell 8 – Prognose salgpris	36
Tabell 9 – Prognose slaktet volum	37
Tabell 10 – Prognose varekostnad	38
Tabell 11 – Prognose netto PP&E	39
Tabell 12 – Prognose netto arbeidskapital	40
Tabell 13 – Fremtidig kontantstrøm	41
Tabell 14 - Aksjepris	42
Tabell 15 – WACC	42
Tabell 16 – Egenkapitalkrav	43
Tabell 17 – Gjeldskostnad	46
Tabell 18 – Investeringer i tilknyttede selskap	47
Tabell 19 – Selskapsverdi	48
Tabell 20 – Verdi per aksje	48
Tabell 21 – P/B	49
Tabell 22 – EV/EBITDA	50
Tabell 23 – EV/Salg	50
Tabell 24 – EV/EBIT	51
Tabell 25 – Multipler	51
Tabell 26 – g/WACC	53

Vedlegg

Vedlegg A – NOPLAT for Grieg Seafood ASA (2015-2019)	59
Vedlegg A.1 – Investert kapital for Grieg Seafood ASA (2015-2019)	59
Vedlegg B – NOPLAT for SalMar ASA (2015-2019)	60
Vedlegg B.1 – Investert kapital for SalMar ASA (2015-2019)	60
Vedlegg C – NOPLAT for Lerøy Seafood ASA (2015 -2019)	61
Vedlegg C.1 – Investert kapital for Lerøy Seafood ASA (2015-2019)	61
Vedlegg D – NOPLAT for Norway Royal Salmon ASA (2015-2019)	62
Vedlegg D.1 – Investert kapital for Norway Royal Salmon ASA (2015-2019)	62
Vedlegg E – Prognose, totalresultat for Grieg Seafood ASA (2020 – 2024)	63
Vedlegg E.1 – Prognose, balanseregnskap for Greig Seafood ASA (2020-2024)	63
Vedlegg E.2 - Prognose, Investert kapital for Grieg Seafood ASA (2020-2024)	64
Vedlegg F – Beta regresjon for Grieg Seafood ASA	64

Figurliste

Figur 1 – Finansiell utvikling	13
Figur 2 – Slaktevolum og EBIT/kg per region	16
Figur 3 – Historisk bransjekostnad	23
Figur 4 – Relativ prisforskjell	26
Figur 5 – EBITDA margin	28
Figur 6 – EBIT margin	29
Figur 7 – ROIC	30
Figur 8 – Sensitivitetsanalyse	52

Formelliste

Formel 1 – Terminalverdi	18
Formel 2 – WACC	18
Formel 3 – CAPM	19
Formel 4 – EBITDA margin	27
Formel 5 – EBIT margin	28
Formel 6 – ROIC	31
Formel 7 – Salgspris	36
Formel 8 – Egenkapitalkostnad med SMP	43
Formel 9 – Avkastning	44
Formel 10 – Nåverdi av terminalverdi	47
Formel 11 – Selskapsverdi	47

Forkortelser

Grieg Seafood - Grieg Seafood ASA

BC – Grieg Seafood British Columbia

Royal Salmon – Norway Royal Salmon

VAP – Value Added Processing

EDCF – Enterprise Discounted Cash Flow Model

WACC – Weighted Average Cost of Capital

NOPLAT – Net Operating Income Less Adjusted Taxes

ROIC – Revenue on Invested Capital

CAPM – Capital Asset Pricing Model

ONP – Open Net Pens (Åpent nett bur)

M&A – Merger and Acquisitions/Oppkjøp og fusjoner

EBITDA – Earnings Before Interest Taxes Depreciation & Amortization

EBIT – Earnings Before Interest & Taxes

G – Growth/Vekst

IFRS 16 – Ny regnskapsstandard for leieavtaler

ONWC – Operating Net Working Capital

NIBD – Net interest Bearing Debt

MTB – Maksimal Tillatt Biomasse

EV – Enterprise Value

CAGR – Compounded annual growth rate

GWT – Gross Weight Ton

OSEBX – Oslo Børs Indeks

PP&E – Property, plant & equipment

T – Tax

TV – Terminal Verdi

SMP – Småbedriftspremie

MNOK – Millioner norske kroner

1 Innledning

1.1 Presentasjon av oppgaven

Herunder følger generell informasjon om oppdrettsnæringen, presentasjon av Grieg Seafood og utfordringer som selskapet står ovenfor. Målet for oppgaven er å estimere virkelig aksjeverdi og kartlegge de viktigste driverne for vekst.

Problemstillingen til oppgaven er: *Hva er virkelig aksjeverdi til Grieg Seafood ASA den 04.05.2020?*

Oppdrettsnæringen har hatt god vekst de siste årene og framtidsutsiktene er forventet å være positive. Myndighetene kontrollerer hvor mye aktørene skal slakte hvert år gjennom et konsesjonssystem. Dette gjøres for å beskytte naturressursene og sikre at laksen blir høstet på en miljøvennlig og effektiv måte. Blant oppdrettsanlegg skiller vi mellom havbaserte-, lukkede-, offshorebaserte- og landbaserte anlegg. Oppdrettsnæringen har en rekke utfordringer å løse, og her kommer teknologisk innovasjon inn i bildet. Med utfordringer menes varierende havtemperaturer, rømninger, lakselus, sykdommer og utnyttelse av tillatt slaktevolum.

I første del av oppgaven presenteres bransjen Grieg Seafood befinner seg i. Videre beskriver vi hvilken metode som er brukt i verdsettelsen. Vi har studert historiske regnskap og nøkkeltall for å danne en prognose for fremtidige kontantstrømmer. Disse kontantstrømmene blir så diskontert med et estimert avkastningskrav for å estimere virkelig aksjeverdi. I sluttfasen av oppgaven har vi utarbeidet en sensitivitetsanalyse for å vise hva som skjer med aksjeprisen, når vi endrer vesentlige drivere med ett prosent. Deretter presenteres en konklusjon hvor problemstillingen oppsummeres med et løsningsforslag.

1.2 Presentasjon av Oppdrettsnæringen

Herunder presenteres oppdrettsnæringen og dens utvikling med hensikt i å skape et informativt grunnlag og forståelse for Grieg Seafoods virke og posisjon i markedet.

1.2.1 Norsk Havbrukshistorie

I løpet av en 50-års periode har oppdrettsnæringen utviklet seg fra et primitivt forsøksstadium til å bli en forskningsvektet og teknologisk raffinert næring med stor verdiskapning. Norge ble raskt en global leder innen lakseoppdrett hvorav laksen per i dag er en av Norges største eksportartikler.

I 1970 satte Grøntvedt-brødrene ut 20.000 laksesmolt på Hitra, noe som i dag regnes som verdens første merdbaserte lakseanlegg. Daværende laksepris var mellom 80 til 90 kroner, noe som tilsvarer i overkant av 700 kroner 50 år senere. I 1973 vedtok stortinget en konsesjonslov med den hensikt å regulere utviklingen og styrke norsk kyst- og fjord samfunn. Produksjonen i norsk havbruk økte med 40% hvert år fra 1972 til 1975, noe som resulterte til midlertidig stopp for konsesjoner på grunn av stor tilstrømming til næringen. I 1986 retter norsk fiskeeksport seg mot sushi markedene i Japan og mellom 1986 til 1991 økte dermed eksporten med 250%. På 1990-tallet åpnes det for industrialisering av næringen og for å regulere markedet innfører Fiskeoppdretternes Salgslag en innfrysningsordning. I 1990 ble det produsert 170.000 tonn laks, mot 8.000 tonn i 1980 og 5.000 tonn i 1970.

I 2019 eksporterte Norge 1,2 millioner tonn fisk, hvorav eksport av laks utgjorde 1,1 millioner tonn av den totale mengden. Dette tilsvarer en verdi på 72,5 milliarder kroner, en økning på 7% fra 2018. Grunnet nye lover og retningslinjer som fremmer bærekraftig utvikling, holder Norge en ledende markedsposisjon og utgjør over halvparten av all eksport av atlantisk laks i verden (MOWI: Farming Industry Handbook, 2019).

1.2.2 Hovedaktørene i verden

MOWI gruppen representerer den største andelen av total produksjon, omlag en femtedel av høstet laks i Norge og en tredjedel av høstet laks i Nord-Amerika og Storbritannia. Til sammenligning stod Grieg for 4,1% av høstet laks i Norge samt 3,7% av all innhøsting i verden. I Norge og Chile er det flere produsenter av signifikant størrelse som produserer atlantisk laks, i motsetning til resten av verden. I bildet like under vises en oversikt av slaktet volum blant de største aktørene i verden.

	Topp 10 - Norge	H.V (tonn)	Topp 5 - Storbritannia	H.V (tonn)	Topp 5 - Nord-Amerika	H.V (tonn)	Topp 10 - Chile	H.V (tonn)
1	MOWI	230.400	MOWI	38.400	Cooke Aquaculture	60.800	New Aquachile (Agrosuper)	109.000
2	SalMar	142.500	The Scottish Salmon Co.	29.900	MOWI	39.300	Mitsubishi/Cermaq	66.000
3	Lerøy Seafood	137.800	Scottish Seafarms	27.500	Mitsubishi/Cermaq	21.800	Salmones Multiexport	64.800
4	Mitsubishi/Cermaq	57.400	Cooke Aquaculture	21.600	Grieg Seafood	16.600	MOWI	53.200
5	Greig Seafood	46.100	Grieg Seafood	11.900	*		Blumar	47.600
6	Nova Sea	37.900	*				Camanchaca	43.600
7	Nordlaks	36.100					Australis Seafood	34.500
8	Norway Royal Salmon	36.000					Ventisqueros	30.300
9	Sinkaberg-Hansen	27.500					Invermar	20.000
10	Alsaker Fjordbruk	26.000					Marine Farm	19.800
	Topp 10	777.700	Topp 5	129.300	Topp 5	138.500	Topp 10	449.000
	Andre	350.400	Andre	8.900	Andre	10.200	Andre	160.700
	Totalt	1.128.100	Totalt	138.200	Totalt	148.700	Totalt	609.700
	%-globalt	55,72 %	%-globalt	6,83 %	%-globalt	7,34 %	%-globalt	30,11 %

Tabell 1 – Topp 10 hovedaktører høstet laks

I løpet av det siste tiåret har oppdrettsnæringen gjennomgått en konsolidert periode i alle regioner, noe som forventnings vis skal fortsette. Per i dag er det omtrent 160 selskap som besitter kommersielle lisenser for laks og ørret i Norge, hvorav noen av selskapene er eid av andre aktører. Den totale produksjonen fremkommer av cirka 100 selskap.

1.2.3 Tilbud

Tilbudet av laks har hatt 6% årlig vekst i perioden 2009-2018. Kontali Analyse forventer at veksten vil avta, og har anslått en årlig vekst på 4% fra 2018 til 2022. Bakgrunnen for denne antagelsen er at lakseindustrien har møtt et produksjonsnivå der biologiske grenser har nådd et toppunkt. Det forventes derfor at fremtidig vekst ikke lenger kan drives av industrien ettersom myndighetene iverksetter tiltak for å redusere det biologiske fotavtrykket. Utvikling og vekst krever innovative løsninger for å redusere industriens miljøpåvirkning (MOWI: Farming Industry Handbook, 2019).

1.2.4 Etterspørsel

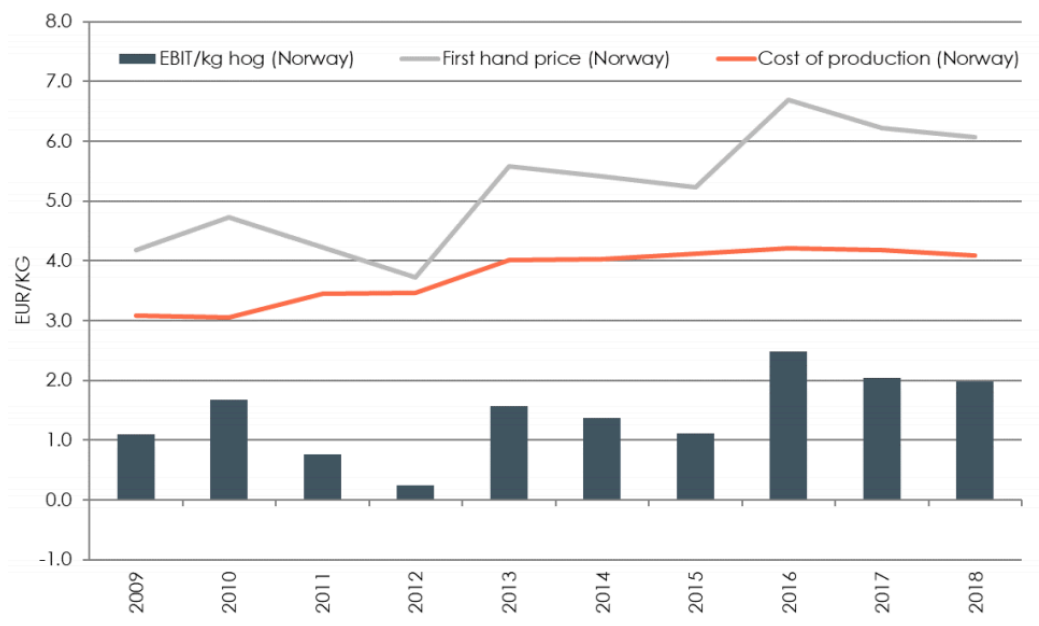
Som følge av en fremvoksende middelklasse, forventes det en økning i konsum av eksklusive proteinkilder som laks. Økt fokus på helse, miljø- og bærekraftig produksjon og energieffektive produkter bidrar sammenlagt til økning i dens etterspørsel. I følge FAO (The State of World Fisheries and Aquaculture) anslås en global befolkningsvekst på 9% og 3% økning i konsum av laks frem til 2027.

Laksenæringen har miljømessige begrensninger som gjør det vanskelig å dekke den voksende etterspørselen. Klimaendringer er den største miljøutfordringen verden har noensinne møtt. Verden må redusere CO2-utslippets fotavtrykk for å unngå global oppvarming. Laksenæringen

vil være en god erstatter til mer konvensjonelle kjøttprodukter som har et større CO₂- utslipp (MOWI: Farming Industry Handbook, 2019).

1.2.5 Finansiell utvikling

Lakseprisen hadde en positiv trend fra 2009-2018, årsaken til dette var at etterspørselen økte raskere enn tilbudet. I 2016 fikk lakseprisen et kraftig prishopp, en av grunnene var et alge-utbrudd i Chile som slettet et produksjonsvolum tilnærmet 100.000 tonn laks. I samme periode hadde Norge biologiske utfordringer som førte til høy dødelighet. Dette resulterte til begrenset tilgang på stor laks som sammenfallende resulterte til reduksjon i globalt tilbud. Det siste tiåret har innovasjon, langsiktige kontrakter, effektiv logistikk og transportforekomster stimulert til vekst i etterspørselen, spesielt i europeiske markeder. I nylige år ser vi en stigende trend i kostnadssiden som følge av økte kostnader tilknyttet fôr, biologiske kostnader og strengere regulatoriske retningslinjer for fiskeoppdrett. Gjennomsnittlig EBIT per kg i Norge har en positiv utvikling med unntak av få perioder. Det siste tiåret har gjennomsnittlig EBIT per kg tilsvart EUR 1.4 hvorav den siste femårsperioden viser til EUR 1.8 per kg (MOWI: Farming Industry Handbook, 2019).

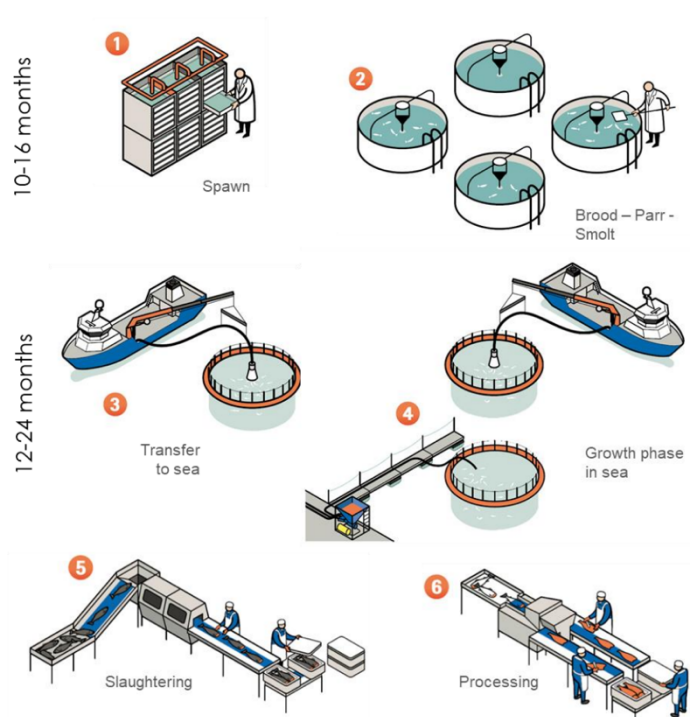
Figur 1 –Finansiell utvikling

1.2.6 Produksjonssyklus

Den totale produksjonssyklusen for laks har en tilnærmet varighet på 3 år, hvorav laksen er 10-16 måneder i ferskvann og 12-24 måneder i sjø. I Chile er produksjonssyklusen noe kortere som følge av bedre forhold tilknyttet temperatur i sjø.

Produksjonssyklusen kan deles inn i 6 faser, som illustrert i bildet under. Den innledende produksjonsfasen finner sted på høsten hvor egg blir befruktet som deretter vokser til å bli 100-150 gram yngel i kontrollerte ferskvannsanlegg. Her kan produsentene manipulere veksthastigheten ved bruk av lys-forsterkere, dette kan akselerere smolt- fasen opp til 6 måneder. Deretter blir laksen transportert til saltvannsanlegg hvor de vokser frem til de er 4-5 kilo, en periode med en varighet på 12-24 måneder. Laksens vekstrate er sterkt påvirket av temperatur i sjø, noe som varierer mellom de ulike regionene. Når laksen oppnår en vekt som defineres som matfisk (4-5 kilo), blir den transportert til et prosesseringsanlegg hvor den blir slaktet og sløyd.

Laksen blir hovedsakelig solgt som slaktet eller sløyd helfisk i isboks (GWT), men det blir også fremstilt ved ulike VAP-produkter (Value added processing). Førstnevnte defineres som primærprosessering hvorav vanlig spottpris på laks er gjeldende. Sistnevnte omhandler sekundær prosessering hvor det tilføres ekstra verdi som ferdigbehandlet filet, røyking og spesiell tilberedning.

1.3 Presentasjon av Grieg Seafood ASA

Visjon: *Farming the ocean for a better future.*

Grieg Seafood ASA er en av de største lakseoppdretterne i verden med et mål på 100 000 tonn slaktet volum i 2020. Grieg Seafood har oppdrettsanlegg i Norge, Canada og på Shetland. Hovedkontoret ligger i Bergen og Grieg Seafood ASA ble børsnotert i juni 2007. Selskapet har totalt 800 ansatte.

Bærekraftig oppdrett er fundamentet for Grieg Seafoods virksomhet, fordi grønne tall gir økte produksjonstillatelser fra myndighetene. Lav påvirkning på miljøet og god fiskevelferd gir økonomisk lønnsomhet. Målet for 2025 er et slaktevolum på 150 000 tonn, og være kostnadsledende i hver region. All informasjon i ledd 1.3 er direkte hentet fra Grieg Seafoods Årsrapport 2019.

1.3.1 Regioner

Grieg Seafood opererer i Norge, Canada og Shetland. Områdene deles inn i fire hovedområder hvor hvert område har egne biologiske utfordringer.

Rogaland

Totalt ble det høstet 25 217 tonn i 2019, dette er en økning på 55% sammenlignet med 16 293 tonn i 2018. Økningen i slaktevolumet var først og fremst knyttet til sterk biologisk ytelse, gode sjø temperaturer og bedret fiskevelferd. Inntektene for Rogaland utgjorde 1 539 millioner kroner. Oppnådd overlevelsesrate i 2019 var 93%, dette er 1% økning fra 2018. Kostnadsnivået i Rogaland for 2020 forventes å holde seg stabilt.

Finnmark

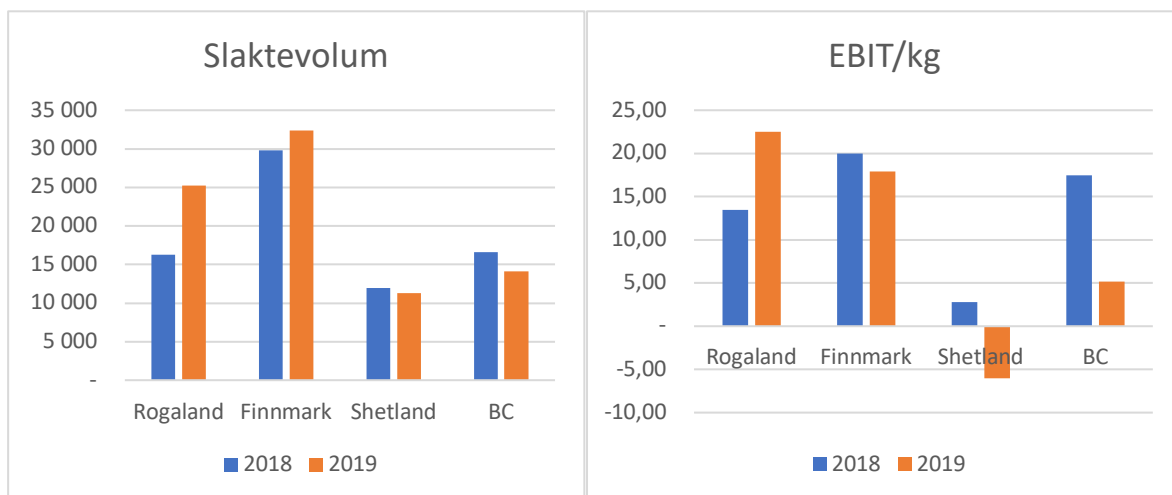
Totalt ble det høstet 32 362 tonn i 2019, dette er en økning på 9% sammenlignet med 2018. God sjø temperatur og god fokus på fiskevelferd, resulterte til en overlevelsesrate på 96%. Inntektene var på 1 815 millioner kroner og kostnadene i 2019 hadde en marginal økning sammenlignet med 2018. Biologisk ytelse i Finnmark var imidlertid sterk i 2019, med en lav dødelighetsrate.

British Columbia

Totalt ble 14 120 tonn høstet i 2019, dette er en nedgang på 18% fra 2018. I 2020 forventes en betydelig økning i volum, ettersom Grieg Seafood hadde 60% mer laks i anlegg ved utgangen av 2019 enn ved slutten av 2018. Inntektene var på 861 millioner kroner og kostnadene hadde en økning fra 2018 til 2019, hovedsakelig på grunn av at flere av områdene hadde biologiske utfordringer gjennom 2019. Overlevelsesraten på laks i British Columbia anleggene var 88% i 2019.

Shetland

Totalt ble det høstet 11 273 tonn i 2019 i forhold til 11 924 tonn i 2018 og inntektene utgjorde 731.6 millioner kroner. Biologiske forhold på Shetland var utfordrende i 2019 på grunn av sykdommer, alger, plankton og stort omfang av lakselus. Til tross for dårlige biologiske forhold har overlevelsesraten økt fra 83% i 2018 til 89% i 2019. Som følge av økt innsats for å dempe biologiske utfordringer, økte kostnadene per kg laks i 2019. Like under oppsummeres slaktet volum og EBIT/kg for hver region.

Figur 2 – Slaktevolum og EBIT/kg per region

1.3.2 Salg og distribusjon

Grieg Seafood selger sitt produkt til selskapet Ocean Quality, som videreselger til en tredjepart for videre behandling. Ocean Quality Group styrer også Griegs salg av laks i Shetland og Canada. I 2019 solgte Ocean Quality 125 530 tonn laks, dette er en volumøkning på mer enn 9% sammenlignet med året før. Grieg Seafood sto for 66% av det totale salgsvolumet i 2019.

1.3.3 Tilknyttede selskap

I 2019 investerte Grieg Seafood 1,2 millioner kroner i Nordnorsk Smolt AS for å besitte 50% av selskapets aksjer. Utvidelsen av smoltanlegget til Nordnorsk Smolt AS har blitt finansiert med lån fra aksjonærene i utviklings- og utvidelse perioden. Lånet ble konvertert til egenkapital i slutten av 2019.

I 2018 investerte Grieg Seafood 30 millioner kroner i Tytlandsvik Aqua AS for å besitte 33,33% av selskapets aksjer. Gjennom Tytlandsvik Aqua AS vil Grieg ha bedre tilgang til postsmolt som følge av et nytt smoltanlegg i Finnmark. Produksjonen startet i begynnelsen av 2019.

2 Teoretisk grunnlag

Sett ut i fra Griegs selskapsstruktur, bransje og strategi har vi valgt å benytte Enterprise – DCF (Enterprise Discounted Cash Flow Model) metoden som vår verdsettelsesmodell. Denne metoden har teoretisk bakgrunn fra McKinsey & Company Inc., Koller, Goedhart & Wessels (2015). Andre teoretiske kilder oppgis underveis dersom avvik fra Koller et al (2015) anbefalinger. For å støtte opp eller justere estimert verdi som fremkommer ved fundamental verdsettelse, har vi i tillegg valgt å implementere relativ verdsettelse. Videre i dette kapitlet presenteres utvalgt verdsettelsesmodell samt andre kjente verdsettelsesmodeller.

2.1 Enterprise discounted cash flow (EDCF)

EDCF er en verdsettelsesmodell hvor man diskonterer de frie kontantstrømmene, det vil si kontantstrømmer som er tilgjengelig for alle investorer, både i egenkapital og ikke-egenkapital. Metoden er anerkjent blant praktikere og akademikere ettersom den baseres på flyt av kontantstrømmer inn og ut av selskapet fremfor resultatene fra regnskap som bærer preg av engangshendelser. Modellen er mest egnet for selskap som har en forholdsvis stabil gjeldsandel,

eller en liten gjeldsandel sett mot selskapsverdi som derav har minimal innvirkning på WACC (Weighted average cost of capital), noe som er aktuelt for Grieg Seafoods selskapsstruktur. De frie kontantstrømmene kategoriseres inn i vekst- og stabil fase og videre estimeres en prognose sett mot årlig historisk rådata for vekstfasen hvor man skiller operasjonelle og ikke-operasjonelle verdier.

Regnskapet reorganiseres ettersom den inneholder engangshendelser og avsetninger, hvorav resultat fra kjerneaktiviteter, ikke-operasjonelle aktiviteter og kapitalstruktur er sammensatt. Videre benyttes det et reorganisert regnskap til å kalkulere kjerneaktiviteten NOPLAT (Net operating income less adjusted taxes), ROIC (Revenue on invested capital) og fremtidige kontantstrømmer i vekstfasen. Prognoseperioden er satt til fem år ettersom en lengre periode kan medføre stor usikkerhet tilknyttet kvalitet på fremtidig estimat. Kontantstrømmen tilknyttet stabil fase blir estimert ut fra en terminalverdi hvor en antagelse er at den frie kontantstrømmen har uendelig vekst.

$$\text{Terminalverdi} = \frac{FCF_{t+1}}{(r-g)}$$

Formel 1 – Terminalverdi

For å komme frem til en selskapsverdi, diskonteres de frie kontantstrømmene med WACC. I formelen representerer (r) WACC og (g) vekstraten i stabil fase. Terminalverdien representerer dermed sum av fremtidig kontantstrøm i stabil fase. Egenkapitalverdien fremkommer etter fratrukket gjeld og andre ikke-egenkapitalverdier. Med tanke på at kontantstrømmene blir estimert ut i fra operasjonelle aktiviteter, må man i tillegg verdsette ikke-operasjonelle verdier og tilføre dem i egenkapitalverdien. Til slutt blir egenkapitalverdien dividert på antall utestående aksjer og vi sitter igjen med selskapets verdi per aksje.

2.2 Kapitalkostnad

De fremtidige kontantstrømmene diskonteres med et avkastningskrav, hvorav WACC representerer gjennomsnittlig avkastningskrav fra investor på investert kapital. Avkastningskravet fremkommer av sammenstilt egenkapitalkrav og gjeldskrav etter skatt, vektet med respektiv markedsverdi av henholdsvis egenkapital og rentebærende gjeld.

$$\text{WACC} = r_E \cdot \frac{E}{D+E} + r_D \cdot \frac{D}{D+E} (1 - t)$$

Formel 2 – WACC

Egenkapitalkostnaden kalkuleres ved å estimere forventet avkastning på markedet som deretter blir justert med selskapets risiko. Videre blir CAPM (Capital asset pricing model) uten skatt benyttet for å beregne egenkapitalkostnaden og gjeldskostnaden beregnes etter en metode fremstilt av Kaldestad og Møller (2011).

$$r_E = r_f + \beta_E \cdot [E(r_m) - r_f]$$

Formel 3 – CAPM

I formelen ovenfor representerer r_E aksjens forventede avkastning og r_f representerer risikofri rente. Etersom CAPM sier man skal bruke verdensmarkedsporteføljen, er β_E knyttet opp mot S&P500. $E(r_m)$ representerer forventet markedsavkastning.

2.3 Relativ verdsettelsesmetode

Som en supplerende del av verdsettelsen har vi inkludert relativ verdsettelse. Dette gjøres ved å beregne et gjennomsnitt av multipler og multiplisere disse med Grieg Seafoods verdier. Denne verdsettelsesmetoden er mye mindre omfattende enn vår EDCF – modell. De vanligste multiplene å beregne er P/E, P/B, EV/EBITDA og EV/EBIT.

Det blir estimert en aksjekurs ut ifra hver multipl og gjennomsnittet av disse danner en gjennomsnittlig aksjekurs. Vi vurderer denne opp mod EDCF - modellen for å kartlegge hvorvidt vi ligger innenfor rimelighetens grenser. Vi legger ikke stor vekt på resultatet av den relative verdsettelsen men benytter den som supplerende del av hele verdivurderingen av Grieg Seafood.

2.4 Andre verdsettelsesmetoder

Justert nåverdi (APV)

APV-modellen (Adjusted present value) diskonterer den samme kontantstrømmen som EDCF-modellen, men kan være til fordel dersom det forventes at et selskap skal endre sin kapitalstruktur over tid. Ved bruk av et konstant totalavkastningskrav (WACC) i et slikt scenario, er det fare for å over- eller undervurdere skattelette av gjeldsrenter. Her måtte totalavkastningskravet blitt justert dersom endring i kapitalstrukturen. APV-modellen separer verdien av den operasjonelle virksomheten inn i to komponenter: verdi av skattelette tilknyttet

gjeldsfinansiering og verdi av drift dersom selskapet var kun egenkapitalfinansiert (Koller et al., 2015).

Dividendemodellen

Dividendemodellen beregner verdien av egenkapitalen via kalkulasjon av nåverdi av fremtidige dividender. Verdi blir dermed estimert av fremtidige dividender som diskonteres med egenkapitalkostnaden. Modellens reliabilitet er hensiktsmessig ettersom utbytte er en direkte form for avkastning. Dersom et selskap er i en vekstfase, hensyn tar dividendemodellen at en andel av overskuddet holdes tilbake for å finansiere regulatoriske krav til egenkapitalen.

En ulempe med modellen er dens fastsettelse av avkastningskravet, hvor det forutsettes en konstant gjeldsandel målt i markedsverdi, som i praksis kan være vanskelig å oppfylle (Kaldestad & Møller., 2011).

Opsjonsbasert metode

Opsjonsbasert metode anvender et opsjonsprisinde-rammeverk for å kunne estimere egenkapitalverdien til et selskap. En fordel med opsjonsbasert metode er at den viser hensyn til selskapets fleksibilitet, ettersom selskapet kan tilpasse dens strategi med endringer i omgivelsene (Koller et al., 2015). En ulempe med metoden er behov for stor mengde kvalitativ data, en motsetning til metoder som tar utgangspunkt i historiske regnskap.

2.5 Metode

Innsamling av data og kildekritikk

Innsamling av finansiell data er hentet fra offentlige årsrapporter, som er revidert av uavhengige aktør. Grieg Seafoods beta ble estimert ved å bruke historisk avkastning i forhold til S&P500. Dataene ble nedlastet fra Yahoo Finance og senere kjørt som en regresjon i Excel. Forward priser og historiske laksepriser er hentet fra Fish pool, dette er en velkjent kilde for analyse av fremtidige priser. Vi har benyttet den årlige rapporten «Risikopremien i det norske markedet 2019» fra PwC i vårt valg av markedets risikopremie. I tillegg har vi benyttet overordnet bransje-rapporter som Sjømatbarometeret fra PwC og Industry Farming Handbook fra MOWI. 10 – årlig årsgjennomsnitt knyttet til rente på statsobligasjoner er benyttet som risikofri rente og er hentet fra Norges Banks hjemmeside. I den relative verdsettelsen har vi beregnet Griegs

aksjekurs basert på sammenlignbare selskap og dagens markedsverdi. Data og informasjon som er brukt i denne delen av verdsettelsen er hentet fra Oslo Børs indeks.

3 Strategisk analyse

I denne delen av oppgaven undersøker vi Grieg Seafoods posisjon i det globale markedet. PESTEL- analysen gjør rede for de makroøkonomiske omgivelsene, deretter benyttes Porters femkraftsmodell for å analysere potensielle trusler og svakheter.

3.1 PESTEL

PESTEL- analysen gir et oversiktlig bilde over ulike makroøkonomiske faktorer som påvirker Grieg Seafood både historisk og på lang sikt. Med makroøkonomiske faktorer menes; politiske, økonomiske, sosiokulturelle, teknologiske, samfunnsmessige og rettslige faktorer.

3.1.1 Politiske forhold

Fiskeridirektoratet har fastsatt strenge reguleringer i oppdrettsnæringen. Forvaltningen av fiskeriene skal ivareta samfunnsmessige hensyn, som miljø og optimal bruk av den norske kystsonen. I Grieg Seafood sitt tilfelle foreligger det et begrenset antall matfisktillatelser som behandles gjennom søknader til fiskeridirektoratet.

3.1.2 Økonomiske forhold

Oppdrettsnæringen og lakseprisen følger vanlige markedskrefter, tilbud og etterspørsel. Hoveddriveren for god økonomi er sterk biologisk ytelse, som lav dødelighetsrate og god fiskevelferd. Konsumentprisen på laks er forholdsvis høy i det globale markedet, derfor anses BRICS land som et avgjørende marked for oppdrettsnæringen.

3.1.3 Sosiokulturelle forhold

En stadig økende trend for sunn mat gjør sjømatnæringen mer attraktiv. En annen driver som skaper et skifte i tilbud er en aldrende populasjon, å spise sunt blir stadig viktigere jo eldre man blir.

3.1.4 Teknologiske forhold

Ettersom tillatelser for antall tonn gir en kapasitetsbegrensning, er teknologi helt avgjørende for optimal utnyttelse av gitte begrensninger. Med teknologisk utvikling er hovedmålet å forbedre

miljø og helse til laksebestanden ved å redusere antall rømminger, sykdom, dødelighet og lakselus.

Det finnes flere måter å drive oppdrett på hvor tradisjonelle merder med åpne nett og bur er mest vanlig. Nye metoder ved drift av oppdrettsanlegg er under utvikling og dette gjelder spesielt for lukkede landbaserte anlegg og offshore baserte anlegg. Grieg Seafood har valgt en offshore basert retning for videre langsiktig utvikling.

3.1.5 Økologiske forhold

Lakselus er et stort problem i den norske oppdrettsnæringen og myndighetene har satt et gjennomsnittlig krav på maks 0,5 lus per laks. Lakselusen er en naturlig parasitt som lever på laks i alle havområder på den nordlige halvkulen. Bekjempelse av lakselus er og forblir et stort problem for oppdrettsnæringen. Et annet problem for oppdrettsnæringen er fiskesykdommer, som for eksempel pankreassykdom. Pankreassykdom er en virussykdom som gjør at laksen slutter å spise og som fører til lav vekst og gjør fisken mer mottakelig for andre sykdommer. Viruset gjør at lakselus blir vanskeligere å behandle.

3.1.6 Rettslige faktorer

Oppdrettsnæringen er regulert av nærings og fiskeridepartementet. Oppdrettsnæringen er underlagt akvakulturloven som igjen styrer og regulerer antall konsesjoner. Formålet med loven er å «fremme akvakultur næringens lønnsomhet og konkurransekraft innenfor rammene av en bærekraftig utvikling og bidra til verdiskaping på kysten», i tillegg presiserer den at «havbruk skal etableres, drives og avvikles på en miljømessig forsvarlig måte» (Norges lover, 2005).

En normal størrelse på en tillatelse ligger rundt 780 tonn levende fisk og innehaver kan på ingen tidspunkt overstige gitt MTB tillatelse.

3.2 Porters fem krefter

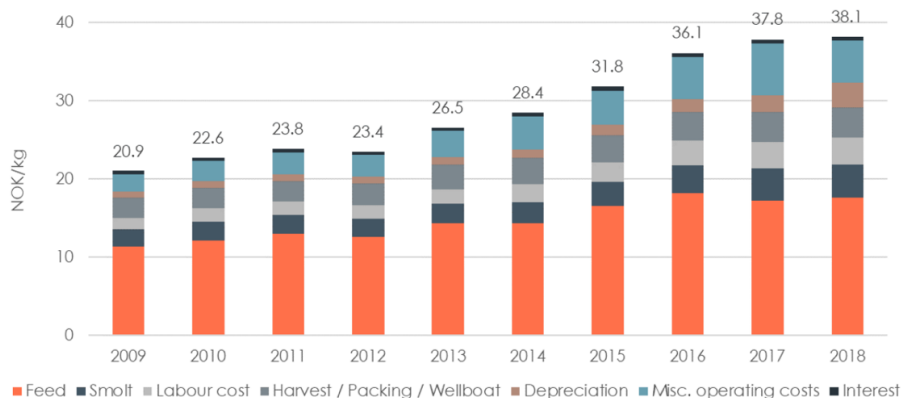
Femkraftsmodellen er en modell som blir brukt til vurdering av konkurranse og lønnsomhet til en bransje. Denne modellen ble konstruert av Michael Porter (1979) og blir derav referert til som Porters femkraftsmodell. Attraktiviteten til en bransje blir vurdert etter hvor eksponert den gitte bransjen er for de fem spesifikke bransjekreftene; kundens forhandlingsstyrke, leverandørens forhandlingsstyrke, trusler fra fremtidige konkurrenter, trusler fra nære substitutter og konkurransesituasjonen.

3.2.1 Kundens forhandlingsstyrke

Laks betegnes som en råvare som omsettes i det frie marked preget av høy etterspørsel og begrenset tilbud, derav liten påvirkningsevne fra kundens forhandlingsstyrke. Griegs produksjon selges på spotmarkedet, like over spotpris. I tillegg til salg av GWT, realiserer Grieg en høyere salgspris ved å tilby VAP. En klar fordel ved tilbud av VAP er redusert risiko for at kvalitetsbevisste kunder søker substitutter. Globale aktører kan besitte stor forhandlingsmakt dersom stordrift av høyt handelsvolum som potensielt kan skape handelsblokader av deler eller hele marked. Som følge av en stor etterspørsel av oppdrettslaks anses kjøpers forhandlingsmakt som lav.

3.2.2 Leverandørens forhandlingsstyrke

Ved fiskeoppdrett og produksjon av annen dyreart utgjør fôr størst andel av totalkostnaden. Tilgang og pris på kvalitetssikret fôr er en avgjørende faktor ved valg av produsent, hvorav pris påvirkes primært av fôrets sammensetning av råvarer og produksjonskostnad. Fra figur 3 like under ser vi at fiskefôr utgjør tilnærmet 50% av total produksjonskostnad ved oppdrettslaks (MOWI: Farming Industry Handbook, 2019).

Figur 3 – Historisk bransjekostnad

Skretting, Ewos og BioMar har siden 2008 vært de største tilbyderne av fiskefôr i Norge. I 2018 hadde Skretting størst markedsandel (30%), deretter BioMar (26%), Ewos (24%) og MOWI Feed (19%).

Fôrprodusentene har historisk sett benyttet seg av cost-plus kontrakter som skyver risiko tilknyttet prissvingninger i råvarer over på kjøper. Som følge av økte innsatsfaktorer er det forventet en økende prisvekst i fiskefôr.

Grieg produserer ikke fiskefôr selv, og på grunn av begrenset tilgang til fôr samt omfattende tilgang til egen produksjon, anses leverandørens forhandlingsstyrke som høy.

3.2.3 Trusler fra fremtidige konkurrenter

Oppdrettsbransjen fremstår som svært attraktiv for aktører utad som ønsker å posisjonere seg i et marked hvor det er høy fortjeneste og stor etterspørsel. Inngangsbarrierene er derimot høye, noe som skaper et fortrinn for eksisterende aktører. Høye etableringskostnader knyttet til investeringer i anleggsmidler på tvers av verdikjeden, begrenset kompetanse og høye konsesjonspriser tilknyttet konsesjonsreguleringer gjør det dermed ressurskrevende å etablere seg i oppdrettsnæringen. Oppstartsfasen er også kapitalkrevende med tanke på laksens produksjonssyklus som tar opp til tre år, derav lang periode med lav inntekt og høye kostnader.

Produksjon og oppdrett av laks er avhengig av stedsbestemte konsesjoner, noe som kan skape fordel til større aktører i henhold til stordriftsfordeler, med tanke på produksjonskvantum og distribusjon. Til tross for stordriftsfordeler vil likevel mindre aktører avvike tilbud om oppkjøp som følge av god fortjeneste og fremtidig vekst.

Landbasert oppdrett er et diskutert tema som potensielt kan utgjøre en trussel for merdbasert oppdrett, mye som følge av mildere konsesjonsreguleringer. SINTEF Ocean, i samarbeid med NTNU Ålesund, har utført en nasjonal analyse av landbasert oppdrett av laks og ørret. Her er de sentrale parameterne i analysen knyttet til produksjon, økonomi og risiko. I analysen kommer det frem at utbyggelse av RAS-teknologi ved et landbasert oppdrettsanlegg er svært kapitalkrevende. Et settefiskanlegg med produksjonskapasitet på 2 000 tonn bærer potensielt en kostnad mellom 400-600 millioner kroner. Til sammenlikning er investeringene for merdbasert anlegg med samme produksjonskapasitet omtrent 50 millioner. I tillegg kommer en konsesjonspris mellom 120-200 millioner kroner per konsesjon for tillatelse i sjø. Til tross for at ONP (Open Net Pens) er et rimeligere valg, kan kapitalsterke investorer framtre, spesielt når noen har banet vei tidligere.

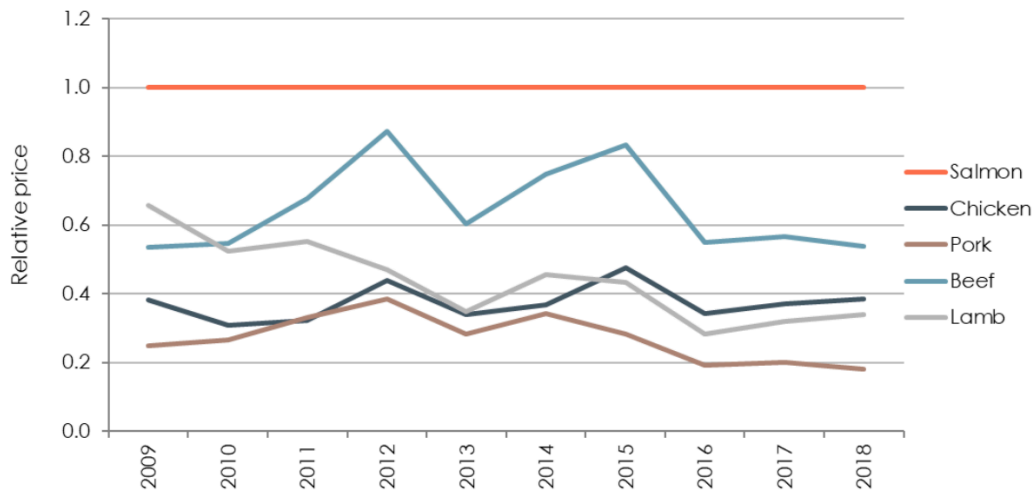
På verdensbasis kan vi observere ulike etableringskostnader hvorav nye globale aktører kan utgjøre en trussel dersom global etterspørsel legger videre press på tilbudssiden. Ulike konsesjonssystemer vedkommer forskjellige land hvor de opererer på egne nasjonale premisser. ONP er begrenset med tanke på få egnede geografiske områder i verden, men med RAS-teknologi i stadig utvikling oppstår nye geografiske muligheter. Til tross for ulike premisser ved etableringsfasen i andre land, fremkommer det likevel komplekse aspekter over hele verdikjeden som skaper et stort behov for kapital for produksjon, teknologi og infrastruktur.

Med tanke på høye inngangsbarrierer som stort kapitalbehov og regulerte konsesjoner, anses trussel fra fremtidige konkurrenter som lav.

3.2.4 Trusler fra nære substitutter

Laks er anerkjent som en av de viktigste animalske proteinkildene i vår kost på grunn av dens næringsinnhold av proteiner og umettet fett. Laksen er blant annet en viktig kilde til omega-3 fettsyrer, vitamin D- og B12, samt mineraler som jod og sele. Ulike helseorganisasjoner anbefaler inntak av fisk 2-3 ganger i uken, og i tillegg økt fokus på å redusere fete kjøttprodukter. Laksens substitutter blir i denne sammenheng definert som andre animalske proteinkilder som utgjør størst andel av globalt inntak av proteiner, herav kylling, svin, storfe og lam.

Prisnivået på laks har historisk sett vært høyere enn sammenlignet produkter, illustrert i figur 4 (MOWI: Farming Industry Handbook, 2019). Dette har bakgrunn fra laksens etterspørsel og i tillegg dens fremstilling som et eksklusivt gode, noe som gjør den mindre prissensitiv.

Figur 4 - Relativ prisforskjell

På bakgrunn av prisnivå, alternative produkter og personlige preferanser så anses trusselen fra substitutter som moderat.

3.2.5 Konkurransesituasjonen

De ti største aktørene i Norge står for omlag 68% av produksjonen på verdensbasis, sett mot topp ti aktører fra Storbritannia, Nord- Amerika og Chile. Konkurransesituasjonen tilspisser seg hvor fremtidig vekst krever utvikling innen teknologi, kostnadseffektivitet og fokus på økt VAP-premie. Grunnet stor fortjeneste minimeres muligheten for salg av lisenser mellom de ulike aktørene. Den vanligste metoden for å tilegne seg nye lisenser på kommer derav via oppkjøp og fusjoner (M&A). Ettersom Grieg har et bredt distribusjonsnettverk og global produksjon, anses markedsposisjonen som et konkurransefortrinn mot mindre aktører. Som følge av stor etterspørsel, teknologisk utvikling og posisjonering i markedet, anses Griegs konkurranse fra eksterne aktører som lav.

4 Regnskapsanalyse

Formålet med dette kapitlet er å kartlegge vekstpotensialet til Grieg Seafood basert på historiske tall, og deretter sammenligne disse opp mot lignende aktører i markedet.

Vi har brukt perioden 2015 – 2019 som grunnlag for den historiske regnskapsanalysen. De historiske tallene danner grunnlaget for å estimere videre vekst og fremtidige kontantstrømmer.

4.1 Utvalg av sammenlignbare selskap

Peer-gruppen består av SalMar ASA, Lerøy Seafood ASA og Norway Royal Salmon ASA. Grunnlaget for dette er at alle er Norske aktører i samme marked med like begrensinger og finansiell struktur . På grunn av størrelse, slaktevolum og nøkkeltall er Lerøy og SalMar mest nærliggende å sammenligne med. Royal er et noe mindre selskap men er likevel inkludert på grunnlag av finansiell struktur og vekst.

4.2 Reorganisert årsregnskap for konsern

Vi har tatt utgangspunkt konsoliderte balanse og resultatregnskap for alle sammenlignbare selskap i perioden 2015-2019. Balansen og resultatregnskapene har blitt omstrukturert etter rammeverket til Koller et al (2015).

4.2.1 Investert kapital

Den investerte kapitalen består av anleggsmidler, goodwill og arbeidskapital. Investert kapital uten goodwill beregnes for å kartlegge selskapets konkurransevne knyttet til selskapets hovedaktiviteter. Goodwill blir senere inkludert for å kartlegge selskapets evne til å generere verdi etter fusjoner og oppkjøp. Av kontantbeholdning har vi i følge økonomisk teori estimert til 2% av driftsinntektene Koller et al (2015).

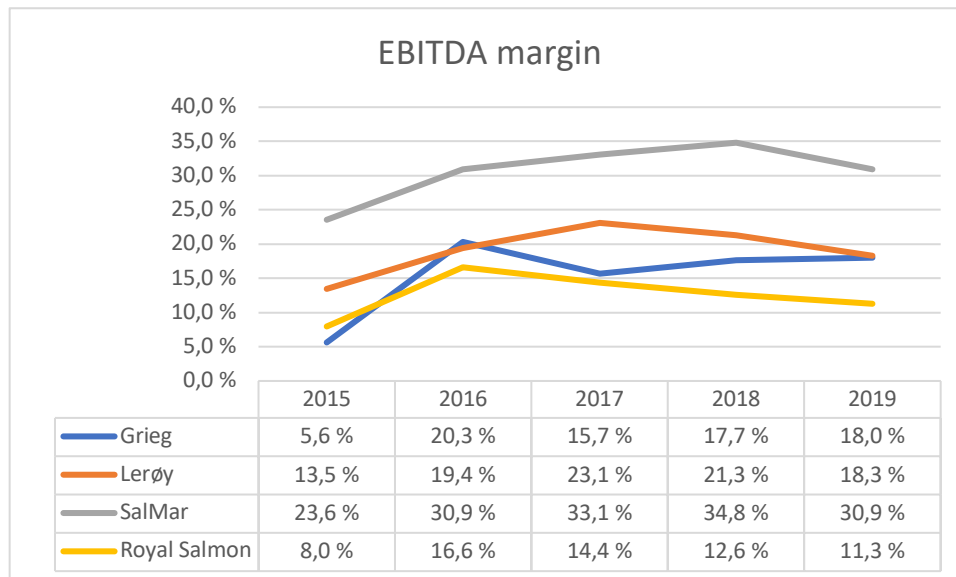
4.2.2 EBITDA margin

EBITDA margin viser et mål på selskapets operasjonelle profitt, oppgitt som prosent av inntekt. EBITDA er en forkortelse for earnings before interest, taxes, depreciation and amortization, hvorav estimert EBITDA margin er kalkulert i henhold til formelen like under:

$$\text{EBITDA margin} = \frac{\text{EBITDA}}{\text{Driftsinntekter}}$$

Formel 4 – EBITDA margin

Hensikten med EBITDA margin er å kartlegge samt sammenligne Griegs operasjonelle lønnsomhet og kontantstrømmer sett mot tilsvarende selskap. Dette er gjort for å enklere sammenligne relativ lønnsomhet for selskap av ulik størrelse. En høyere EBITDA margin tilsier lavere operasjonelle kostnader.

Figur 5 –EBITDA margin

Perioden 2014-2015 var generelt en vanskelig periode med marginal vekst for hele bransjen. I 2015 kunne Grieg vise til en EBITDA margin på kun 5,6%, lavest margin sett mot sammenlignbare selskap. Gjennomsnittet for peer-gruppen i perioden 2015-2019 var 19,45% hvorav Griegs gjennomsnitt var 15,5%. I ettertid har Grieg Seafood økt slaktet volum per lisens som følge av investeringer tilknyttet større smolt, dermed reduseres de operasjonelle kostnadene og biologisk risiko som sykdom og død. I 2019 var EBITDA marginen til Grieg Seafood 18%.

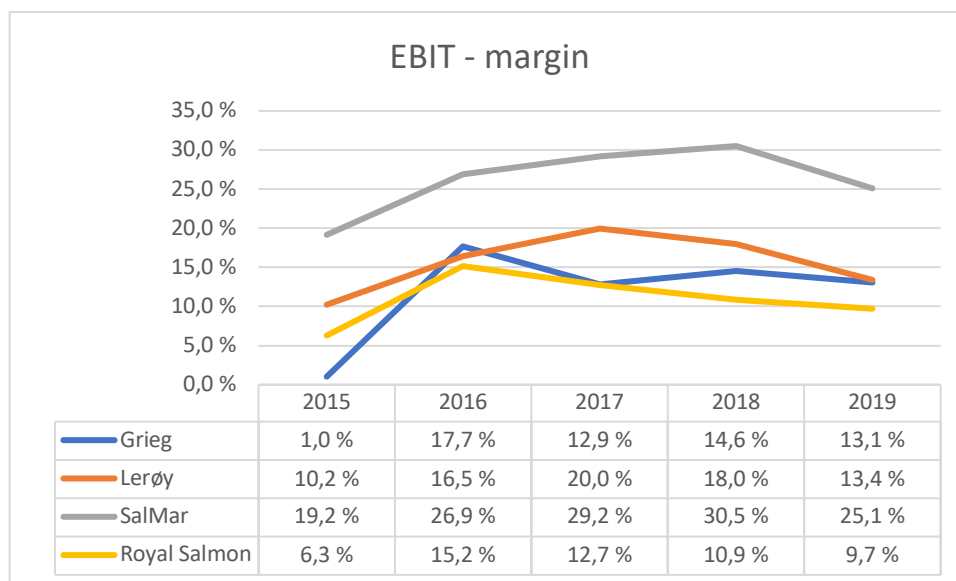
4.2.3 EBIT margin

Earnings Before Interest and taxes (EBIT) er en indikator for selskapets lønnsomhetsgrad, det vil si inntjening før renter og skatt. EBIT margin (også kalt som operasjonell margin) er kalkulert ved å dele EBIT med driftsinntekter, illustrert i formelen like under:

$$\text{EBIT margin} = \frac{\text{EBIT}}{\text{Driftsinntekter}}$$

Formel 5 - EBIT margin

I figur 6 presenteres kalkulert EBIT margin for utvalgte selskap fra 2015 – 2019:

Figur 6 – EBIT margin

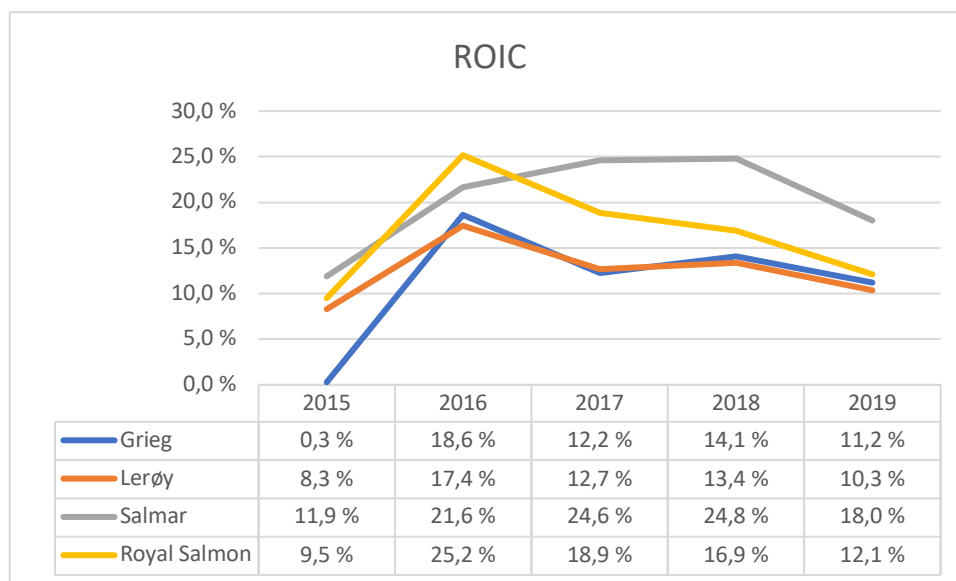
Av- og nedskrivning av varige driftsmidler var NOK 410,6 millioner i 2019, en økning på NOK 174,9 millioner sammenlignet med 2018. Hovedårsaken til økningen skyldes effekt fra IFRS 16 (ny regnskapsstandard for leieavtaler), som økte avskrivningene med NOK 120,7 millioner i 2019. Det resterende beløpet av økningen har tilhørighet med nytt smoltanlegg i Finnmark som ble ferdigstilt i slutten av 2018. Andre investeringer i blant annet teknologi har også bidratt til økt avskrivning.

EBIT/ kg var NOK 13.11, sammenlignet med NOK 14,72 i 2018. EBIT per kg var positivt påvirket av økt slaktevolum og høy spottpris i Norge. Biologiske utfordringer tilknyttet alger og miljømessige forhold i BC og Shetland hadde negativ innvirkning på kostnadene.

I 2015 var EBIT-marginen til Grieg Seafood kun 1%, som var lavest margin sammenlignet mot peer-gruppen. I 2019 var derimot EBIT marginen 13,1%, 3,4% høyere enn Royal Salmon og kun 0,3 % lavere enn Lerøy. Gjennomsnittet for peer-gruppen i perioden 2015-2019 var 16,14% sammenlignet med Griegs gjennomsnitt som var 11,84%.

4.3 ROIC

Fra 2015 til 2019 ser vi en økning i ROIC for hele gruppen, men sett fra toppen i 2016 er trenden avtagende. Med tanke på utvikling i bransjen og rentenivåer for hele perioden, kan man anta at et selskap vil bli tilført verdi dersom ROIC er tosifret og vil dermed overstige WACC. Periodens vekst kan være sammenfallende med et strengt regulert marked som hensiktsmessig beskytter eksisterende aktører og pådriver selskapene til å investere i teknologi og kompetanse for å effektivisere selskapenes drift og produksjon.

Figur 7 – ROIC

Gjennomsnittet for peer-gruppen i perioden 2015-2019 var 15,1% hvorav Griegs gjennomsnitt var 11,28% for samme periode. I 2019 var Griegs ROIC 11,22%.

4.4 ROIC – analyse

Return on invested capital (ROIC) er en indikator som brukes til å estimere selskapets evne til å allokere kapital til profitable investeringer. Med andre ord beskriver ROIC raten hvor effektivt selskapet bruker sin kapital til å generere avkastning. En høy ROIC vil si at selskapet tilføres vekst og i et perfekt marked vil konkurransekraftene redusere ROIC helt til den tilnærmede kapitalkostnaden (Koller et al., 2015).

$$\text{ROIC} = \frac{\text{NOPLAT}}{\text{Invested Capital}} = \frac{\text{NOPLAT}}{\text{Working Capital} + \text{Fixed Assets}}$$

Formel 6 - ROIC

Kalkulert NOPLAT for utvalgte selskap finnes i vedlegg (A,B,C,D) og er sammenstilt ved å reorganisere årsresultatet. Investert kapital er kalkulert ved å reorganisere balansen og er fremstilt i vedlegg (A1, B1, C1, D1). Årsregnskapet til hvert selskap er forenklet og norsk bedriftsskattesats (22%) er tatt i bruk med hensikt i å skape en enkel og oversiktlig sammenligning på tvers av selskapene i peer-gruppen.

I tabell 2 oppsummeres Grieg Seafoods historiske drift hvorav ROIC (med og uten goodwill), aktuelle nøkkeltall og regnskapsverdier vektet i relativ størrelse per kilo slaktet laks. Tabellen viser et samlet gjennomsnitt for perioden 2015-2019 og i tillegg fremvises nøkkeltall for 2019 individuelt som referanse. Grieg Seafood rangeres fra 1 til 4 i hver kategori hvorav verdien 4 tildeles det mest effektive selskapet. Historisk gjennomsnitt vil ellers være en nyttig faktor ved utredelse av prognosen.

Gjennomsnitt 2015-2019	Grieg	Lerøy	Salmar	Royal Salmon	Rangering	Grieg 2019
ROIC inkl. GW	11,7 %	12,7 %	20,3 %	16,4 %	1	11,2 %
ROIC eksl. GW	11,9 %	14,4 %	21,2 %	16,4 %	1	11,4 %
EBITDA margin	15,5 %	19,1 %	30,7 %	12,6 %	2	18,0 %
EBIT margin	11,8 %	15,6 %	26,2 %	10,9 %	2	13,1 %
NOPLAT margin	10,6 %	13,1 %	21,3 %	8,9 %	2	10,2 %
Slaktet volum	70 064	157 173	134 600	29 981	2	82 973
Antall lisenser	93	152	100	38	2	88
Slaktet volum per lisens	761	1 037	1 346	789	1	943
Driftsinntekter/kg	97,3	114,1	75,4	154,7	2	100,1
Varekostnad/kg	50,4	64,0	33,6	123,7	2	50,4
Lønnskostnad/kg	7,2	14,3	7,1	4,7	3	7,4
Annen driftskostnad/kg	23,7	13,7	11,1	5,7	4	24,3
EBITA/kg	15,8	22,2	23,5	19,6	1	18,1
Av- og nedskrivning/kg	3,5	4,1	3,4	2,5	3	4,9
NOPLAT/kg	10,3	15,0	16,1	13,6	1	10,2
ONWC/kg	41,6	39,4	27,9	38,6	4	40,0
Investert kapital inkl. GW/kg	88,1	118,0	79,3	83,1	3	90,8

2,12

Tabell 2 – ROIC analyse og andre nøkkeltall

Andre finansielle mål for 2020 som fremkommer i Grieg Seafoods årsrapport, 2019:

- ROCE: 12%
- Kostnader på eller under/kg (NOK): 37,9/kg
- NIBD/EBITDA mindre enn 4.5
- NIBD/ slaktet volum 20/kg
- Dividende: 25-35% av netto avkastning

4.4.1 Produksjon

Selv med dagens COVID-19 situasjon fortsetter produksjonen som normalt og slaktevolumet går etter planen ettersom matprodusenter har nødvendige funksjoner under dagens situasjon. I dialog med myndighetene blir sikkerhetsmessige tiltak iverksatt for å hindre spredning av COVID-19 viruset i produksjonsprosessen.

Slaktet volum har gradvis økt de siste fem årene, grunnen til dette er bedre utnyttelse av maksimalt tillatt biomasse (MTB) og økning i tillatelser fra myndighetene. I 2019 nådde Grieg et slaktet volum på 82.973 tonn, noe som tilsvarer en økning på rundt 11% fra slaktet volum i 2018. Fra 2015 til 2019 har Grieg Seafood hatt en årlig gjennomsnittlig økning på 5,4% og en total økning på omtrent 27%. Utnyttelsen av antall lisenser kan variere fra år til år grunnet biologiske årsaker som temperatur, alger, sykdom og antall rømninger.

Nøkkeltall historisk vekst (Grieg Seafood)	2015	2016	2017	2018	2019
Slaktet volum	65 398	64 726	62 598	74 623	82 973
%-vis endring	1,02 %	-1,03 %	-3,29 %	19,21 %	11,19 %

Tabell 3 – Historisk vekst

4.4.2 *Inntekt*

Grieg Seafood har ligget stabilt på driftsinntekter per kilo, hvorav samtlige selskap økte driftsinntektene kraftig i 2016 som følge av økt laksepris. Lerøy og Royal Salmon har høyere driftsinntekt per kilo grunnet en større satsing i VAP - segmenter. Griegs strategi for 2025 er å få tettere samarbeid med viktige partnere i markedet og øke verdien på laksen gjennom VAP.

Driftsinntekter per kilo	Gjennomsnitt	2 015	2 016	2 017	2 018	2 019
Grieg	97,34	71	102	112,4	101,2	100,1
Lerøy	114,1	85,5	115	118	122,7	129,3
SalMar	75,36	53,7	78,1	80	79,6	85,4
Royal	154,66	115,1	157,5	154,7	141,3	204,7

Tabell 4 – Driftsinntekter per kilo

4.4.3 *Kostnader*

I 2017 ble det initiert et program for å nå et ønsket kostnadsmål i 2020. Dette målet er å ligge på gjennomsnittet av industriens kostnadsnivå, eller like under kostnadsnivået. Programmet fokuserer på tiltak som påvirker de viktigste driverne i oppdrettsnæringen. Dette gjelder forbedring av fiskevelferd, overlevelsesrate og tilvekst.

Lønnskostnader hadde en økning på NOK 69.8 millioner sammenlignet med 2018 som følge av 42 nyansettelser og høyere produksjonsaktivitet. Andre driftskostnader hadde en økning på NOK 191.4 millioner sammenlignet med 2018, noe som også er relatert til økning i slaktet volum. Digitaliseringsprosjekter ga også en økning i driftskostnader under testing og implementeringsfasen. Grieg gruppen hadde også økning i driftskostnader på bakgrunn av advokattjenester og tilhørende etterforskning av European Commission og US Competition authorities.

Common size resultat	Snitt	Grieg	Lerøy	SalMar	Royal
Salgsinntekt	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
Varekostnad	58 %	52 %	56 %	45 %	80 %
Driftskostnader	25 %	35 %	28 %	29 %	8 %
Lønnskostnad	8 %	7 %	13 %	9 %	3 %
Annen driftskostnad	14 %	24 %	12 %	15 %	4 %
Av- og nedskrivning av varige DM	3 %	4 %	4 %	5 %	2 %
Operasjonelt driftsresultat	17 %	13 %	16 %	27 %	11 %
Netto ikke-operasjonelle driftsinnt.	2 %	1 %	2 %	4 %	1 %
EBIT	17 %	13 %	16 %	27 %	11 %
Netto finansposter	0 %	-1 %	-1 %	-1 %	1 %
EBT	16 %	12 %	15 %	26 %	12 %
Skatt	4 %	3 %	4 %	6 %	3 %
Årsresultat	12 %	9 %	11 %	20 %	10 %

Tabell 5 – Common size resultat

Common Size resultatet ovenfor viser snittet av kostnadene fra 2015-2019 i forhold til total salgsinntekt. Ved å studere peer-gruppen ligger Grieg under gjennomsnittlig varekostnad, grunnet Royal Salmons høye kostnader. I følge 2019 årsrapporten ligger Grieg Seafood foreløpig rett over lakseindustriens kostnader. Ulike faktorer som nyansettelser, økt produksjonsvolum og nylig ferdigstilt smoltanlegg i Finnmark er direkte årsaker.

4.4.4 Vekst

Veksten har vært god de siste fem årene for Grieg Seafood. Finansiell vekst er sterkt knyttet til hvor mange tillatelser som er gitt av myndighetene og hvor effektivt disse blir utnyttet. Nye lisenser, effektivisering i produksjon, økt overlevelsesrate, mindre sykdommer og bedret lakselus kontroll er årsaken til Griegs vekst de siste fem årene.

Vekst	Gj.snitt 2015-2019	Total økning 2015-2019
Driftsinntekter	15,5 %	77,5 %
Slaktet volum	5,42 %	27,11 %
Kilopris	9,4 %	47,0 %

Tabell 6 – Vekst

Driftsinntektene er korrelert med økning i kilopris og slaktet volum. Tabellen ovenfor viser gjennomsnittlig økning og total økning fra 2015-2019. Kiloprisen fikk et kraftig hopp i 2016 og stabiliserte seg frem til 2019. Fish pool sine forwardpriser referer til en laksepris som svinger mellom 55-65 kr per kilo frem til 2025.

5 Prognose og drivere

I dette kapitlet har vi estimert fremtidig prognose for vekst på bakgrunn av historiske tall og Fish pool forward estimer. Grieg Seafood har et produksjonsmål på 100 000 tonn slaktet laks i 2020 og 150.000 tonn innen 2025. Videre presenteres den estimerte kontantstrømmen i verdsettelsen som brukes til å beregne aksjepris og selskapsverdi.

5.1 COVID – 19

Markedssituasjonen i 2020 er blitt påvirket av COVID-19 pandemien, men til tross for usikkerhet og utfordringer tilhørende omstendighetene så fremstilles det høy etterspørsel for laks og Griegs geografiske tilstedeværelse gir rom for fleksibilitet med tanke på logistiske utfordringer (Grieg Seafood 2019).

5.2 Driftsinntekter

Driftsinntektene er et direkte produkt av slaktevolum og kilopris. I 2019 utgjorde driftsinntektene 8.303.934 kr, dette tilsvarer en økning på 751.608 kr eller 10% fra 2018. Tabellen under viser en estimert prognose for driverne av driftsinntekten i tidsrommet 2019 til 2024.

Driftsinntekt (NOK 1.000)	2019A	2020	2021	2022	2023	2024
Salgsinntekt	8 303 934	9 151 557	9 532 747	10 279 594	10 744 078	11 230 650
Endring (%)		10,21 %	4,17 %	7,83 %	4,52 %	4,53 %
Slaktet volum (tonn)	82973	88781	95884	101157	104698	108362
Salgspris/kg	100,08	103,08	99,42	101,62	102,62	103,64
CAGR 2019 - 2026						6,25 %

Tabell 7 – Prognose driftsinntekt

I prognosen tar vi utgangspunkt i Fish pool sine forward priser og har lagt til en VAP premie for å kartlegge prisen Grieg oppnår på sitt produkt. På bakgrunn av større satsning på nytt smoltanlegg har slaktevolumet økt fra 2018 til 2019. Som følge av historisk vekst, nytt smoltanlegg i Finnmark, investeringer innen teknologi og pågående søknader om tillatelser har vi estimert en positiv økning i driftsinntektene, men med en konservativ tilnærming.

5.2.1 Salgspris

Salgsprisene er estimert ved å bruke Fish pools forward- priser og i tillegg en VAP - premie. Dermed finner man en salgspris som er representativ for rå laks og VAP-produkter som en samlet enhet. Gjennomsnittlig spottpris for året 2019 var 57,21 kr per kg. Fish pool sine

forward-priser viser en liten økning frem til 2021 for å deretter stabilisere seg på 59 kr per kg. Følgende formel er benyttet ved estimert salgspris:

$$\text{Salgspris} = \text{Fremtidig spottpris} + \text{VAP premie}$$

Formel 7 - Salgspris

Salgspris per kilo (NOK)	2019A	2020	2021	2022	2023	2024
Grieg Seafood salgspris	100,08	103,08	99,42	101,62	102,62	103,64
Fish Pool, forward pris	57,21	62,71	57,9	59	59	59
VAP - premie	42,87	40,37	41,52	42,62	43,62	44,64

Tabell 8 – Prognose salgspris

Hovedproduktet til Grieg er hel sløyd laks og omsettes i stor grad som råvare og oppnådde priser gjenspeiler hovedsakelig markedsprisene. De estimerte prisene er høyere enn spottpris som følge av VAP-produkter, gode salgskontrakter og effektiv distribusjon.

5.2.2 Slaktet volum

På grunn av regulatoriske barrierer for produksjon er det vanskelig å tilegne seg nye lisenser. Grieg Seafood har per i dag 88 lisenser og har som mål å bygge videre på sin eksisterende plattform for å sikre videre vekst gjennom organisk vekst så vel som gjennom fusjoner og oppkjøp. Grieg Seafoods langsiktige strategi er som tidligere nevnt å høste et årlig volum på 100 000 tonn laks i 2020 og 150 000 tonn laks innen 2025 (Grieg Seafood 2019).

Fra årsrapporten 2019 fremkommer det også et sentralt fokus på å forbedre fiskevelferd og overlevelsesraten i alle operasjonelle regioner. Gjennom ulike investeringsaktiviteter tilknyttet teknologi og større smolt har dermed produksjonsperioden i Rogaland blitt redusert fra 18 til 12 måneder. 10 av 27 anlegg i Finnmark har blitt tildelt ASC (Aquaculture Stewardship Council) sertifikat. ACS utmerkelsen er gitt ved bærekraftig produksjon, noe som styrker Finnmarks posisjon som «grønn sone». Med tanke på ytterligere vekst kan Grieg Seafood tilegne seg nye lisenser via M&A eller søke om midlertidige utviklings lisenser som på sikt kan konverteres til permanente ordinære lisenser.

I oktober 2019 ble Grieg Seafood Finnmark tildelt et nytt felt hvor det raskt ble tilført smolt, noe som vil bidra til økt slaktet volum ved starten av 2021. Som følge av Grieg Seafoods ønske om å utvide Finnmark ytterligere, anslår vi at selskapet tildeles to nye lisenser i 2021. Vi legger

også til én lisens i 2023 som følge av teknologisk utvikling. Prognosen om nye lisenser har en konservativ tilnærming ettersom nye lisenser er vanskelig å forutse, men det er urimelig å tenke at Grieg Seafood ikke tildeles nye lisenser i løpet av perioden. Som følge av nye lisenser legges det til grunn en motsatt CAPEX effekt med tanke på ny investering i anleggsmidler.

Slaktet volum (tonn)	2019A	2020	2021	2022	2023	2024
Slaktet volum (tonn)	82973	88781	95884	101157	104698	108362
Vekst (%)		7,0 %	8,0 %	5,5 %	3,5 %	3,5 %
Lisenser	88	88	90	90	91	91
Slaktet volum/lisenser (tonn)	943	943	1065	1124	1151	1191

Tabell 9 – Prognose slaktet volum

I 2020 forventes det en signifikant økning i slaktet volum for Grieg Seafood BC som følge av 60% økt biomasse i sjø tilført ved slutten av 2019 sammenlignet med slutten av 2018, noe som blir hoved driveren for økt volum i 2020.

Ettersom Rogaland har i følge regjeringens trafikklyssystem blitt definert som «grønn» sone fra 2020, forventes det økt tilførsel av biomasse som vil skape økt volum i 2021 og utover. I prognosen legges det til 2% vekst i MTB som følge av «grønn» klassifisering for Rogaland og Finnmark hvert år. Grieg Seafoods ambisiøse mål om å slakte 150.000 tonn innen 2025 er basert på organisk vekst, oppkjøp og eventuelle fusjoner.

Grieg har per i dag en maks produksjonskapasitet på cirka 150.000 tonn laks, men det er urimelig å anta full utnyttelse av total kapasitet som følge av MTB og biologiske utfordringer. Sett mot perioden 2016-2019 økte slaktet volum per lisens 10-15% hvert år, noe som estimeres til å være lavere i fremtiden som følge av begrenset utnyttelsesgrad. Usikkerheten tilknyttet COVID-19 legges også til grunn, hvor totalt volum i 2020 holdes noe tilbake som følge av reduksjon i etterspørsel fra blant annet restauranter. Griegs mål om å slakte 100 000 tonn laks i 2020 realiseres i følge vårt estimat først i 2022. I 2023 og 2024 anslår vi videre vekst som følge av en ekstra konsesjon og effektivisering.

5.2.3 Varekostnad

I følge Koller et al (2015) anbefales fremtidig varekostnad å budsjetteres i henhold til fremtidig salgssinntekt. Dermed estimeres varekostnad/kg som et korrelert produkt av salgssinntekt/kg. Det anslås en gradvis økning i varekostnaden ut perioden som følge av økt slaktet volum. Endring i varekostnaden synliggjøres tidligere enn budsjettert salgssinntekt på grunn av en produksjonssyklus hvor kostnadene løper i det produksjonen starter. Dette resulterer til en CAGR 6,30% for varekostnad, sammenlignet med 6,25% for salgssinntekt.

Varekostnad (NOK 1.000)	2019A	2020	2021	2022	2023	2024
Varekostnad	4 181 971	4 516 529	4 923 016	5 243 012	5 452 733	5 670 842
Endring (%)		8,0 %	9,0 %	6,5 %	4,0 %	4,0 %
Slaktet volum (tonn)	82973	82143	94465	97299	100218	105229
Varekost/kg	50,4	55,0	52,1	53,9	54,4	53,9
CAGR						6,30 %

Tabell 10 – Prognose varekostnad

Kostnader relatert til fiskefôr utgjorde 44% av total produksjonskostnad i 2019. Varekostnaden avhenger derfor i stor grad av innkjøpsprisen på fôr ettersom Grieg ikke er selvforsynt (Grieg Seafood 2019). På grunn av en deprimert krone medfølger det økt varekostnad tilknyttet økt innkjøpspris på fôr for de fleste anleggene til Grieg, med unntak av Grieg Seafood BC som er knyttet opp mot lokal valuta, derav rimeligere innkjøpspris på fôr gitt en svak krone. For å sikre seg mot fluktasjoner i kronkursen har Grieg gruppen knyttet en gitt andel i syndikatlån som hovedsakelig er oppgitt i EUR.

Ved sammenligning av peer-gruppen ser vi et lavt nivå på historisk varekostnad per slaktet volum og med tanke på Griegs investering i større smolt så er det rimelig å anta at produksjonskostnadene forblir på lave nivåer ut perioden. Med tanke på økning i salgspriser som følge av investeringer tilknyttet VAP-produkter, er det rimelig å anta økning i innsatsfaktorer sett ut i fra leverandørenes forhandlingsstyrke. Varekostnader og tilhørende regnskapsposter knyttes dermed opp mot VAP da innsatsfaktorene anslås ut i fra forventet salgspris.

5.2.4 Varige driftsmidler

PP&E (Property, plant and equipment) også kjent som varige driftsmidler omhandler Griegs strategi for investering i utvikling og fremtidig vekst. På lik linje kreves det reinvestering og vedlikehold av eksisterende anleggsmidler.

Netto PP&E (NOK 1.000)	2019A	2020	2021	2022	2023	2024
Antatt investering		180 000	410 000	250 000	275 000	250 000
Reinvestering	665 030	422 901	440 516	475 029	496 493	518 978
CAPEX	665 030	602 901	850 516	725 029	771 493	768 978
Brutto PP&E	5 426 547	6 029 448	6 879 964	7 604 993	8 376 485	9 145 463
Av- og nedskrivning		422 901	440 516	475 029	496 493	518 978
Akkumulert Av- og nedskrivninger	2 468 604	2 891 505	3 332 021	3 807 050	4 303 542	4 822 520
Netto PP&E	2 957 942	3 137 943	3 547 943	3 797 943	4 072 943	4 322 943

Tabell 11 – Prognose netto PP&E

I årsrapporten 2019 utgjorde netto regnskapsmessig PP&E totalt 2 957,9 millioner kroner hvorav kostnader tilknyttet vedlikehold av anleggsmidler utgjorde 289 millioner kroner, en økning på 23,5 millioner sammenlignet med 2018 (Grieg Seafood 2019).

Av- og nedskrivningene knyttes til fjorårets netto PP&E som driver. Fra årsrapporten fremkommer det også at Grieg utsetter en andel av investeringene i 2020 for å skape en «bøffer» slik at de er bedre rustet mot uforutsette hendelser og kan dermed ivareta en fornuftig gjeldsrate. Netto kontantstrømmer tilknyttet investeringsaktiviteter i 2018 utgjorde 593 millioner kroner, og 382 millioner i 2019. Investeringene i 2019 knyttes til nye felt i Finnmark samt utvidelse av Gold River Hatchery i BC. Det antas at investeringsaktivitetene vil returnere tilbake til normalen i 2021 og utover. Vi antar høyere investeringer i 2021 sett mot 2020 på grunn av nye lisenser og økt biomasse i sjø. Som tidligere nevnt er det også forventet en motsatt CAPEX effekt i 2023 som følge av ny lisens.

5.2.5 Valg av drivere

Lønn- og annen driftskostnad estimeres med varekostnad som driver fremfor salg, ettersom den er bedre egnet til å fange opp økning i antall konsesjoner og aktuell vekst i produksjon. Varekostnaden løper i det produksjonen starter, i motsetning til salg som har et «lagg» på grunn av produksjonssyklus. Goodwill har vært konstant de siste tre årene og eventuelle endringer i goodwill ved oppkjøp og fusjoner forutsettes å være liten.

Avskrivningene benytter forrige års netto PP&E som driver. Ikke- operasjonell inntekt består av verdijusteringer og inntekt fra tilknyttede selskap. Verdijusteringer av biomasse vurderes som selvsjusterende over tid og som man ønsker å konvergere mot 0.

Kontantbeholdningen opprettholdes på 2% av salgsinntekter og overskudds kontantene er dermed lik 0.

Prognose for konsolidert totalresultat og balanse finnes i vedlegg E og E.1. Prognose for investert kapital ligger i vedlegg E.2

5.2.6 Arbeidskapital

Arbeidskapitalen brukes til å finansiere løpende utgifter og er definert som omløpsmidler minus kortsiktig gjeld.

Netto arbeidskapital (NOK 1.000)	2019A	2020	2021	2022	2023	2024
Varelager	3 615 795	3 905 059	4 256 514	4 533 187	4 714 515	4 903 095
Kundefordringer	459 897	506 841	527 952	569 315	595 040	621 987
Andre fordringer	341 993	376 902	392 601	423 359	442 489	462 528
Kontanter og lignende	214 497	183 031	190 655	205 592	214 882	224 613
Sum omløpsmidler	4 632 182	4 971 833	5 367 722	5 731 454	5 966 925	6 212 224
Leverandørgjeld	855 061	923 466	1 006 578	1 072 005	1 114 886	1 159 481
Skyldige offentlig avgifter	50 570	55 732	58 053	62 602	65 430	68 393
Annen kortsiktig gjeld	200 098	216 106	235 555	250 866	260 901	271 337
Sum kortsiktig gjeld	1 105 729	1 195 304	1 300 187	1 385 473	1 441 217	1 499 212
ONWC (operating net working capital)	3 526 453	3 776 529	4 067 536	4 345 980	4 525 708	4 713 012

Tabell 12 – Prognose netto arbeidskapital

Arbeidskapitalen øker i hele perioden frem til 2024 på grunn av den generelle økningen i driftsinntekter og varekostnad. Grieg har oppnådd «grønn» sone i Rogaland og Finnmark, dette vil øke MTB og er grunnlaget for at arbeidskapitalen øker trinnvis fra 2020 til 2024.

Varelageret påvirker arbeidskapitalen størst grunnet postens høye tallverdi. I henhold til økonomisk teori vil et stort varelager inneholde økt risiko, men i Griegs tilfelle er stort varelager et signal på god utnyttelse av MTB.

5.3 Fremtidig kontantstrøm

Hittil har vi redegjort for ulike drivere og beregningsgrunnlag som er benyttet for å estimere frie kontantstrømmer fra 2020 til 2024. Her vektlegges hovedsakelig de fremtidige regnskapspostene med utgangspunkt i drivere som salgsinntekt, varekostnad og anleggsmidler. Endring i utsatt skatt er inkludert som følge av regnskapsmessige avskrivninger. I tabell 13 presenteres en oversikt av estimert fremtidig kontantstrøm.

Fri kontantstrøm (NOK)	2020	2021	2022	2023	2024
Salgsinntekt	9 151 557	9 532 747	10 279 594	10 744 078	11 230 650
Varekostnad	4 516 529	4 923 016	5 243 012	5 452 733	5 670 842
Driftskostnader	2 752 371	2 958 799	3 080 110	3 209 475	3 325 016
Lønnskostnad	640 732	688 787	717 028	747 143	774 040
Annen driftskostnad	2 111 639	2 270 012	2 363 083	2 462 332	2 550 976
EBITDA	1 882 657	1 650 932	1 956 472	2 081 870	2 234 792
Av- og nedskrivning av varige DM	422 901	440 516	475 029	496 493	518 978
Operasjonell EBITA	1 459 756	1 210 416	1 481 443	1 585 378	1 715 814
Skatt	321 146	266 291	325 918	348 783	377 479
NOPAT	1 138 609	944 124	1 155 526	1 236 595	1 338 335
Endring i utsatt skatt	17 231	97 395	52 235	41 765	65 431
NOPLAT	1 155 840	1 041 519	1 207 761	1 278 360	1 403 766
Pluss: av- og nedskrivning av varige DM	422 901	440 516	475 029	496 493	518 978
Minus: CAPEX	602 901	850 516	725 029	771 493	768 978
Minus: endring i ONWC	250 076	291 007	278 445	179 728	187 304
Fremtidig kontantstrøm	725 765	340 512	679 316	823 632	966 462

Tabell 13 - Fremtidig kontantstrøm

Fra tabellen ser vi en merkverdig reduksjon i kontantstrømmen fra 2020 til 2021. Dette fremkommer av at Grieg Seafood har tilbakeholdt andel av investeringer i 2020 som følge av COVID-19 med sikte på å være bedre rustet for ulike finansielle scenarier. I 2021 forventes det økt investeringsaktivitet, derav en tilnærmet økning i CAPEX på 248 MNOK. Fra 2022 og utover ser vi en jevn, trinnvis økning i kontantstrømmene som følge av økning i MTB, konverterte konsesjoner og økt slaktevolum.

6 VERDSETTELSE

I dette kapitlet ferdigstilles den fundamentale analysen til Grieg Seafood i henhold til EDCF-modellen fra Koller et al (2015) med presentasjon av selskapets egenkapitalverdi og aksjepris. Alle estimater tar utgangspunkt i foregående kapitler og i tillegg presenteres en relativ verdsettelse.

I tabellen under presenteres estimert aksjekurs sammen med virkelig verdi datert til 04.05.2020. Vårt estimat via den fundamentale verdsettelsen viser at Grieg Seafoods aksjepris er underpriset. Den relative verdsettelsen indikerer også en underpriset verdi.

Verdi per aksje (NOK)	
Aksjepris fra sanntid (04.05)	99,8
Fundamental verdsettelse:	157,56
Relativ verdsettelse	127,39

Tabell 14 - Aksjepris

6.1 Kapitalkostnad

Selskapets avkastningskrav finner man ved å diskontere de fremtidige kontantstrømmene med WACC. Endring i avkastningskravet medfører endring i verdiestimatet, noe som påvises i neste kapittel ved en sensitivitetsanalyse. I tabell 15 oppsummeres WACC i henhold til beskrivelse fra kapittel 2.

Avkastningskrav	
Egenkapitalkostnad	6,09 %
E/V	81,62 %
Gjeldskostnad	3,69 %
D/V	18,38 %
Markedets risikopremie	5 %
Skatt	22 %
WACC	5,50 %

Tabell 15 - WACC

6.1.1 Småbedriftspremie

I følge PwC sin rapport om småbedriftspremier, mener 84% av respondentene at det bør benyttes et påslag i avkastningskravet for mindre selskap. Mindre selskap er mer utsatt for markedsbevegelser og dermed kan tilknyttet risiko tas hensyn til ved å legge et påslag i markedsrisikopremien, herav en småbedriftspremie. I rapporten fremkommer det forskjellig størrelse på småbedriftspremien sett ut i fra selskapsverdi. I segmentet for selskap over 5 MRD i egenkapitalverdi, er gjennomsnittlig småbedriftspremie 0,6%. Dermed har vi valgt å legge til 0,6% i småbedriftspremie for Grieg Seafood med tanke på tilpasset markedsrisiko. Ved å legge til en småbedriftspremie (SMP) får vi følgende formel ved egenkapitalkostnaden:

$$E(R_i) = r_f + \beta_i MP + SMP$$

Formel 8 – Egenkapitalkostnad med SMP

6.1.2 Egenkapitalkostnad

I tabell 16 er oppsummert egenkapitalkostnad samt tilhørende komponenter.

Egenkapitalkostnad	
Justert beta	0,80
Risikofri rente (10år)	1,49
Markedets risikopremie	5 %
Småbedriftspremie	0,60 %
Egenkapitalkrav	6,09 %

Tabell 16 – Egenkapitalkrav

6.1.3 Risikofri rente

Årsgjennomsnitt av Norges Banks 10-årige rente på statsobligasjoner i 2019 ligger på 1,49% (Norges Bank, 2020). Det er vanlig å skille mellom kortsiktig, mellomlang og langsiktig risikofri rente på henholdsvis 3, 5 og 10 år. Den kortsiktige renten vil være mer volatil enn den langsiktige renten, slik at avkastningskravet vil kunne bli mer ustabil.

PwC har i samarbeid med Norske Finansanalytikerens Forening (NFF) gjennomført den årlige undersøkelsen “Risikopremien i det norske markedet”. I følge undersøkelsen benyttes 10-årig statsobligasjon i størst grad som risikofri rente i det norske markedet.

På bakgrunn av dette har vi valgt å bruke den 10-årige renten på statsobligasjoner pålydende 1,49% som vår risikofrie rente.

6.1.4 Beta

Kapitalkostnaden blir fastsatt ved estimat av forventet avkastning på markedsporteføljen, justert for risiko tilknyttet selskapet som blir verdsett. I denne verdsettelsen blir CAPM benyttet til å estimere selskapets justerings faktor, ettersom den tilpasser seg selskapets spesifikke risiko gjennom beta, som måler hvordan selskapets aksjekurs forholder seg til bevegelser i det overordnede marked (Koller et al., 2015).

Dersom høy korrelasjon mellom en aksje og det overordnede marked øker volatiliteten av markedsporteføljen. Investorer krever dermed høyere avkastning på kapital grunnet aksjens eksponering mot markedsrisiko. Aksjer med høy beta (over én) har forventet avkastning som overgår den overordnede markeds fortjenesten, og omvendt for aksjer med lav (under én) beta (Koller et al., 2015).

Grieg Seafood driver med globalt salg og blir dermed preget av globale konjunkturer. I følge CAPM skal man bruke verdens markedsporteføljen som S&P500 eller MSCI World da alle aktive inkludert humankapital og en verdens markedsportefølje bør være høyt korrelert. Ettersom vi ikke har tilgang til MSCI Worlds data benyttes S&P500, 10 års periode med månedlig data. Via regresjon i Excel benyttes følgende avkastningskrav ved estimert beta:

$$Avkastning = \ln \left(\frac{pris_{t+1}}{pris_t} \right)$$

Formel 9 - Avkastning

Resultat fra regresjon finnes i vedlegg F. Til orientering kan en benytte hjemmesiden til Damodaran som et sammenligningsgrunnlag hvorav industribetaen er estimert til å være 0,88. Individuelle betaestimer kan være noe unøyaktig og en normal praksis er dermed å estimere medianen eller gjennomsnittet av en peer-gruppe og dermed få en industribeta. Fra regresjonsanalysen har vi følgende rå-beta:

- Grieg Seafood: 0,70
- SalMar: 0,66
- Lerøy: 0,09
- Royal Salmon 0

Her har vi kun valgt å benytte Griegs beta da de lave betaestimatene skyldes lav korrelasjon mot markedsporteføljen fra tidligere år. Det betyr dermed at selskapene har store ulikheter knyttet til eksponert markedsrisiko, hvorav noen av selskapene har en motsyklisk trend. Store ulikheter fremkommer også ved 5-årig data.

Videre benytter vi oss av Bloombergs justerte beta = $beta \cdot \frac{2}{3} + \frac{1}{3}$, som tar hensyn til vekst over tid. Her blir den estimerte betaen vektet med 2/3, ettersom veksthastigheten reduseres og dermed har vi en beta som er mer representativ for fremtiden. Dermed får vi et estimat hvor den justerte betaen til Grieg er 0,80, et estimat som er nærliggende Damodarans estimat og vi anser dette som tilfredsstillende.

6.1.5 Markedets risikopremie

I følge PwC sin årlige undersøkelse for markedets risikopremie konkluderes det med at markedets risikopremie forblir uendret på 5% for det norske markedet. En risikopremie på 5% er et anerkjent og velbrukt estimat og vi benytter dette videre i vår analyse.

6.1.6 Gjeldskostnad

Gjeldskostnaden reflekterer selskapets kostnad tilknyttet låneavtaler, eller renten selskapet betaler på sine lån. For å estimere gjeldskostnaden kan en vekte de faste og flytende rentene sett ut i fra selskapets låneavtaler, og dermed beregne et gjennomsnitt. Alternativt kan en estimere gjeldskostnad på bakgrunn av markedsrenter (NIBOR) og legge til administrasjonskostnader og misligholdsrisiko (Kaldestad & Møller.,2011).

Grieg Seafoods faste renter fremstilles gjennom swap-avtaler som endrer seg etter tre måneders NIBOR. Grieg gruppens policy er å ha 20-50% av rentebærende gjeld sikret gjennom renteswap avtaler, hvorav fjoråret utgjorde 42,71% (Grieg Seafood, 2019).

Fra tabell 17 ser vi at renteswap avtalene summert var 1,56% sammenlignet med tre måneders NIBOR som var 1,55%. Her legges det til et administrasjonstillegg på 2% og et misligholdstillegg på 0,5% som gir oss en fast rente på 4,07%.

De flytende rentene utgjør et gjennomsnitt på 2,57% og i tillegg har Grieg Seafood forpliktelse på finansielle leiekontrakter med en låneavtale som ligger i intervallet mellom 3,1-4,1%. Ettersom de fleste låneavtalene er i NOK og konsernet benytter stort sett de samme kredittinstitusjonene hvor betingelsene er relativt like, anses 4% som representativ. Sammenlignet med Lerøy, er låneavtalen også estimert til å være 4%.

Ved å beregne et vektet gjennomsnitt av de faste og flytende rentene kommer vi frem til en gjeldskostnad på 3,69%.

Fast rente	Sum	Vekt	Rente
Administrasjonstillegg			2 %
Misligholdstillegg			0,50 %
Renteswapavtale 27.03.2019	400 000	38 %	4,19 %
Renteswapavtale 20.10.2021	260 000	25 %	3,78 %
Renteswapavtale 05.07.2022	200 000	19 %	4,14 %
Renteswapavtale 28.08.2023	200 000	19 %	4,11 %
Eksportlån			-
Sum	1 060 000	100 %	4,07 %
Flytende renter	Kortsiktig	Langsiktig	Sum
Syndikatlån langsiktig	98 212	934 616	1 032 828
Syndikatlån trekkrettighet	-	629 319	629 319
Factoringgjeld	86 122	-	86 122
Forpliktelser finansielle leiekontrakter	73 575	378 577	452 152
Forpliktelser operasjonelle leiekontrakter	125 752	254 090	379 842
Sum	383 661	2 196 602	2 580 263
Markedsverdi	Bokført verdi	Virkelig verdi	
Syndikatlån totalt	1 662 146	1 563 935	
Factoringgjeld	86 122	86 122	
Forpliktelser finansielle leiekontrakter	831 994	831 994	
Sum	2 580 262	2 482 051	
Vektet rente	Sum	Vekt	Rente
Faste renter med tillegg	1 060 000	42,71 %	4,07 %
Flytende renter	590 057	23,77 %	2,57 %
Forpliktelser finansielle leiekontrakter	831 994	33,52 %	4,00 %
Sum	2 482 051	100,00 %	3,69 %

Tabell 17 – Gjeldskostnad

Videre i analysen har vi valgt å benyttet en gjeldskostnad med utgangspunkt fra et vektet snitt mellom de faste og flytende rentene ettersom NIBOR forventes å være relativt lav de neste årene, derav en gjeldskostnad på 3,69%.

6.1.7 Investeringer i tilknyttede selskap

De bokførte verdiene forutsettes å gi et tilfredsstillende anslag av virkelig verdi ettersom selskapene utgjør hver for seg en marginal del av Griegs selskapsverdi.

Verdi av investeringer i tilknyttede selskap (NOK 1.000)	Bokført verdi
Nordnorsk Smolt AS	42 433
Tytlandsvik Aqua AS	38 638
Sum investeringer i tilknyttede selskap	81 071

Tabell 18 – Investeringer i tilknyttede selskap

6.1.8 Vekting av egenkapital og gjeld

Ettersom markedsverdien av egenkapital utgjør 81,62%, kan en i hovedsak si at det er egenkapitalkravet som styrer WACC.

6.2 Selskapsverdi ved EDCF metoden

Vi har estimert en fremtidig kontantstrøm som diskonteres med WACC (5,50%). Når denne diskonteres får man en nåverdi av den fremtidige kontantstrømmen. Deretter finner vi terminalverdien for siste år og beregner nåverdien av denne. I tråd med økonomisk teori har vi estimert med en vekstrate på 1,1% ved kalkulering av terminalverdien. Med henvisning til kapittel to benyttes følgende formler:

$$\text{Nåverdi av Terminalverdi} = \frac{\text{Terminalverdi}}{(1 + WACC)^n}$$

Formel 10 – Nåverdi av Terminalverdi

$$\text{Enterprise Value} = \text{Nårverdi av FCF} + \text{Nåverdi av Terminalverdi}$$

Formel 11 - Selskapsverdi

Prognose år	2020	2021	2022	2023	2024
Fremtidig kontantstrøm	725 765	340 512	679 316	823 632	966 462
WACC	5,50 %				
Vekstrate	1,10 %				
Terminalverdi	22 206 656				
Nåverdi FCF	2 976 700				
Nåverdi terminalverdi	16 991 076				
Enterprise value	19 967 776				

Tabell 19 – Selskapsverdi

Fra tabellen ser vi dermed at nåverdi av kontantstrøm fra operasjonell virksomhet er 19 967 776.

6.3 Aksjepris

Grieg Seafoods egenkapital har en virkelig verdi på 17 401 932 MNOK og selskapets aksjeverdi er 157,56. Aksjeverdien er beregnet ut i fra selskapets diskonterte kontantstrømmer og ikke-operasjonelle verdier som investeringer i tilknyttede selskap.

Nåverdi av operasjonell virksomhet	19 967 776
Verdi av investeringer i tilknyttede selska	81 071
Selskapsverdi (MNOK)	20 048 847
Verdi av minoritetsinteresser	56 632
Verdi av rentebærende gjeld	2 590 283
Virkelig egenkapitalverdi (MNOK)	17 401 932
Antall utestående aksjer (mill)	110 448
Verdi per aksje	157,56

Tabell 20 – Verdi per aksje

6.4 Relativ verdsettelse

Denne delen av verdsettelsen ser på den relative prisingen i forhold til peer-gruppen. I analysen finner vi gjennomsnittet av multipler for peer-gruppen og multipliserer disse med Grieg Seafoods bokførte verdier. Ved å studere denne sammenligningen estimerer vi verdien på Grieg relativ til andre selskaper.

Vi estimerer multiplene P/B, EV/EBITDA, EV/EBIT og EV/Salg for peer-gruppen. Vi Bruker markedsverdiene til de sammenlignbare selskapene for å generere ratioer som multipliseres opp mot Grieg Seafood. Det er viktig å påpeke at denne delen av verdsettelsen kun brukes som et supplement.

6.4.1 P/B metoden

Denne ratioen viser hvorvidt markedet verdsetter de bokførte verdiene i selskapet.

Griegs P/B ratio ligger rett under peer-gruppens gjennomsnitt på 3,40 og gir et estimert aksjekurs på kr 127,4.

	Grieg	Salmar	Lerøy	Norway Royal Salmon
Aksjekurs	101,20	449,60	58,40	239,00
Bokført EK	4 140 843 000	9 740 100 000	17 763 305 000	3 357 040 000
Antall aksjer	110 448 313	112 922 858	595 475 920	42 469 248
Bokført aksjeverdi	37	86	30	79
P/B	2,70	5,21	1,96	3,02
Gjennomsnitt				3,40
Aksjekurs				127,39

Tabell 21 – P/B

6.4.2 EV/EBITDA metoden

Denne faktoren gjør det mulig for markedet og kreditorer å verdivurdere den underliggende driften av ulike selskaper. På grunn av Norway Salmon har nærmest dobbelt størrelse i EV/EBITDA, kan vår estimerte aksjepris mulig justeres ned.

	Grieg	Salmar	Lerøy	Norway Royal Salmon
Enterprise Value	13 553 155 276	37 678 003 728	37 417 224 728	10 183 223 272
EBITDA	1 498 158 000	3 786 045 000	3 746 275 000	629 606 000
Enterprise Value/EBITDA	9,05	9,95	9,99	16,17
Gjennomsnitt				12,04
Virksomhetsverdi (netto finansiell gjeld)				18 034 636 397
				2 375 786 000
				15 658 850 397
Aksjepris				141,78

Tabell 22 – EV/EBITDA

I forhold til SalMar og Lerøy ligger Grieg Seafood omtrent på snittet, det vil si at markedet og kreditorer vurderer den underliggende driften til Grieg til noe lavere en konkurrentenes.

Estimert aksjekurs i henhold til EV/EBITDA metoden anslås til kr 141,78.

6.4.3 EV/Salg metoden

Denne metoden beregnes ved å bruke omsetning og ekskludere driftsutgifter. Ratioen forteller oss hvor mye det vil koste en investor å kjøpe hele omsetningen og bør vurderes opp mot EV/EBITDA.

	Grieg	Salmar	Lerøy	Norway Royal Salmon
Enterprise Value	13 553 155 276	37 678 003 728	37 417 224 728	10 183 223 272
Omsetning	8 303 934 000	12 237 589 000	20 454 147 000	5 586 670 000
Enterprise Value/Salg	1,63	3,08	1,83	1,82
Gjennomsnitt				2,24
Aksjepris				16 255 386 722
				147,18

Tabell 23 – EV/Salg

Generelt betyr en lavere EV/Salg at et selskap er mer attraktivt eller undervurdert, vanligvis ligger denne mellom 1 og 3. Grieg Seafood ligger noe under gjennomsnittet på 2,24 for de komparative selskapene.

Aksjekurs blir beregnet til kr 147,2 ved bruk av EV/Salg metoden.

6.4.4 EV/EBIT – metoden

Denne metoden er forholdsvis veldig lik EV/EBITDA, men inkluderer avskrivninger og driftsutgifter. Beregnet aksjepris basert på EV/EBIT metoden er beregnet til kr 104,68.

	Grieg	Salmar	Lerøy	Norway Royal Salmon
Enterprise Value	13 553 155 276	37 678 003 728	37 417 224 728	10 183 223 272
EBIT	1 087 575 000	3 067 596 000	3 746 275 000	629 606 000
Enterprise Value/EBIT	12,46	12,28	9,99	16,17
Gjennomsnitt				12,81
Aksjepris				11 561 267 525 104,68

Tabell 24 – EV/EBIT

6.5 Verdivurdering

Ved å se på alle multiplene som en helhet får vi en kurs på 130,25 kr. Dette er høyere enn dagens kurs på 101,20 kr og er lavere enn prisen vi får ved den estimerte EDCF - metoden på 157,56 kr. I følge den relative analysen som baseres på markedsverdier, er Grieg Seafood underpriset i markedet.

Det er viktig å påpeke at denne metoden gir et relativt usikkert estimat på hvordan aksjen er priset forhold til andre aktører i markedet. Det har blitt brukt historiske tall fra 2019 og denne analysen blir brukt som et supplement til den estimerte EDCF - metoden.

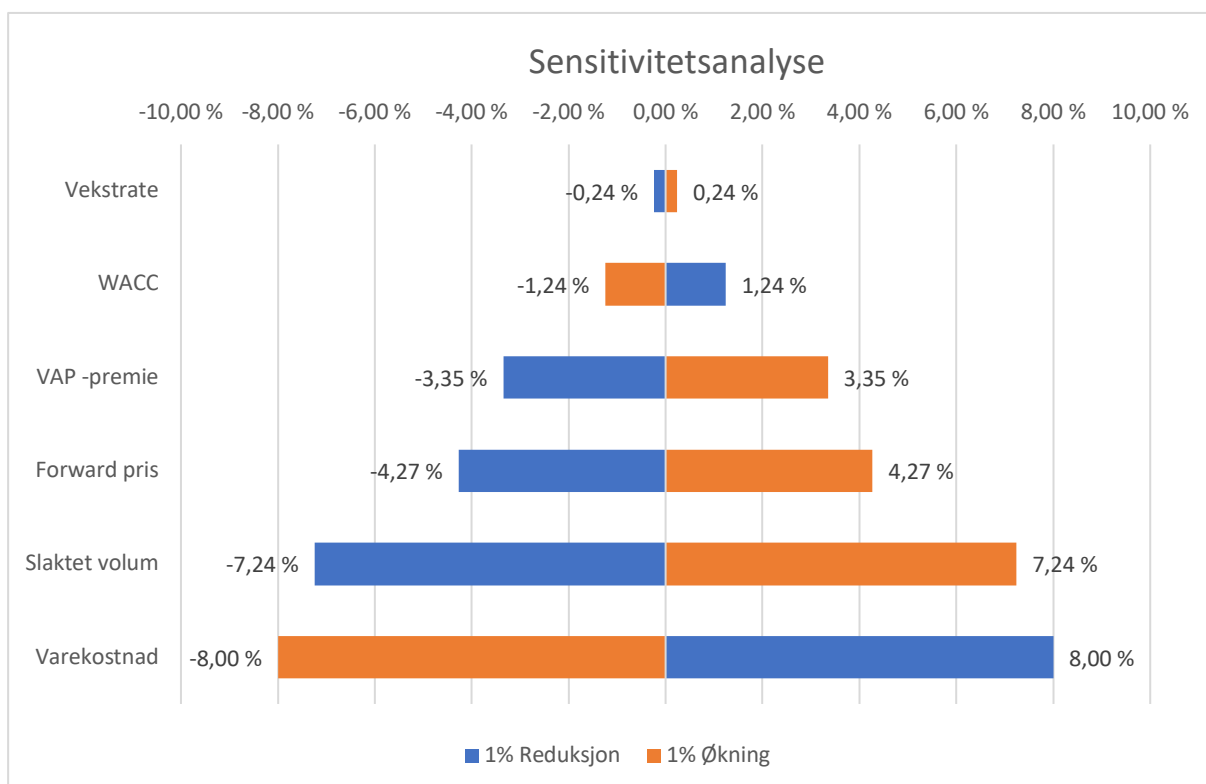
Multipler	Aksjekurs
P/B	127,39
EV/EBITDA	141,78
EV/Salg	147,18
EV/EBITA	104,68
SNITT	130,25

Tabell 25 - Multipler

7 Sensitivitetsanalyse

I sensitivitetsanalysen undersøker vi følsomheten til vår aksjepris i forhold til små endringer i relevante verdidrivere. Her blir utvalgte drivere endret med 1% og resultatet er fremstilt i figur 8. Underliggende faktorer som vi benytter i sensitivitetsanalysen er WACC, varekostnad, forward pris, VAP-premie, vekstrate og volum. Disse faktorene blir undersøkt uavhengig av hverandre for å påvise direkte effekt av endring.

Noen av faktorene kan tolkes relativt intuitivt, en økning i varekostnad og WACC vil resultere i en lavere verdi mens et økt slaktevolum vil øke aksjeverdien.

Figur 8 - Sensitivitetsanalyse

Slaktet volum og varekostnad er faktorene som gir størst utslag på aksjeverdien. Hvis Forward prisen øker med 1% øker aksjeprisen med 4,27 %. Hvis VAP- premien øker med 1% øker aksjeprisen med 3,35%. Vekstraten er den faktoren om gir minst utslag i aksjeverdien, selv om terminalverdien utgjør en stor del av kontantstrømmen så er vekstraten så lav at den gir lite utslag i aksjeverdien.

7.1 Endring i WACC og vekstrate

Vi vil først se på hvilken innvirkning parallelle endringer i WACC og vekst har på vår aksjepris. Vi har estimert WACC til 5,50 % og forutsatt en langsiktig vekst på 1,10 %. I tabellen nedenfor ser vi utslagene i aksjeprisen dersom vi endrer våre estimater ovenfor:

g/WACC	4,90 %	5,10 %	5,30 %	5,50 %	5,70 %	5,90 %	6,10 %
0,50 %	158,05	151,19	144,90	139,10	133,73	128,75	124,12
0,70 %	165,37	157,88	151,03	144,74	138,94	133,57	128,59
0,90 %	173,43	165,21	157,72	150,87	144,58	138,78	133,41
1,10 %	182,34	173,27	165,04	157,56	150,71	144,42	138,62
1,30 %	192,23	182,17	173,10	164,88	157,40	150,55	144,26
1,50 %	203,29	192,07	182,01	172,94	164,72	157,24	150,39
1,70 %	215,74	203,13	191,91	181,85	172,78	164,56	157,08

Tabell 26 - g/WACC

8 Konklusjon

Vi har brukt strategisk analyse, historiske balanser og resultatregnskap som verktøy i verdsettelsen vår. Ved bruk av EDCF-metoden kombinert med en relativ verdsettelse har vi anslått endelig estimat av Grieg Seafood sin pris per aksje.

Resultatet fra EDCF - metoden gir en aksjepris på 157,56 NOK. Markedsprisen stengte på 99,8 NOK per 04.05.2020. I følge våre estimater er aksjen underpriset med 37%. Den store forskjellen mellom dagens markedsverdi og vårt estimat kan indikere at markedet har et veldig konservativt syn på fremtidige kontantstrømmer. Andre Årsaker kan være antagelser om lave laksepriser, ustabil klima, teknologisk utvikling eller andre makroøkonomiske forhold (COVID-19).

Aksjekursen var på sitt høyeste i februar 2019 på omtrent 140 NOK og fikk et kraftig fall i begynnelsen av 2020 som følge av usikkerhet tilknyttet COVID-19.

Den relative verdsettelsen gir et estimat på 130 NOK per aksje. Dette estimatet blir ikke vektlagt i vår verdivurdering, men bekrefter at aksjeprisen er underpriset.

Den strategiske analysen belyser velkjente trusler som ustabil klima og farlige sykdomsarter. En annen faktor er at industriell vekst bremses av myndighetenes kontroll over maksimalt tillatt biomasse og antall lisenser som utdeles til hver aktør.

I følge den historiske regnskapsanalysen har veksten i oppdrettsnæringen vært stabil og høy. Det er vanskelig å legge all vekt basert på historisk vekst, men den har blitt inkludert i vurderingen av hvordan de fremtidige kontantstrømmene estimeres.

Referanser

Litteraturliste

Damodaran, A. (2007): Return on Capital (ROC), Return on Invested Capital (ROIC) and Return on Equity (ROE): Measurement and Implications. Stern School of Business.

Gjesdal, F. & Johnsen, T. (1999): Kravsetting, lønnsomhetsmåling og verdivurdering. Cappelen Akademisk Forlag.

Gjesdal, F. (2007): Regnskapsanalyse: Omgruppering av regnskapet for eierkontroll og verdsettelse, Praktisk økonomi & finans, nr. 2. Universitetsforlaget.

Kaldestad, Y og Møller, B. (2011): Verdivurdering – teoretiske modeller og praktiske teknikker for å verdsette selskaper. Revisorforeningen.

McKinsey & Company Inc., Koller, T., Goedhart, M. & Wessels, D. (2015). Valuation: measuring and managing the value of companies. (6th University ed.) EBook.

Porter, M. E., (2008): The five competitive forces that shape strategy, Harvard Business Review, January.

Web kilder

Damodaran, Total betas by sector. Hentet 20.05.2020, fra
http://pages.stern.nyu.edu/~adamodar/New_Home_Page/datafile/totalbeta.html

Fiskeridirektoratet. (2020). Biomasse. Hentet 03.01.2020, fra
<https://www.fiskeridir.no/Akvakultur/Drift-og-tilsyn/Biomasse>

Laksefakta. Om norsk havbrukshistorie. Hentet: 13.03.2020, fra
<https://laksefakta.no/>

Laksefakta. (2020). Lakselus. Hentet 15.04.2020, fra
<https://laksefakta.no/sok/?q=lakselus>

Lov om akvakultur, kapittel I. Formål og Virkeområde. Hentet: 06.03.2020, fra
<https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2005-06-17-79?q=akvakultur>

Norges Bank, Statsobligasjoner årsgjennomsnitt. Hentet 05.03.2020, fra
<https://www.norges-bank.no/tema/Statistikk/Rentestatistikk>

Nærings- og fiskeridepartementet. (2020). Fiskehelse. Hentet 16.03.20, fra
<https://www.regjeringen.no/no/tema/mat-fiske-og-landbruk/fiske-og-havbruk/oppdrettslaksen/sykdom/id607091/>

Nærings- og fiskeridepartementet. (2020). Konsesjonssystemet. Hentet 15.04.2020, fra
<https://www.regjeringen.no/no/tema/mat-fiske-og-landbruk/fiske-og-havbruk/fiskeflatenlisteside/konsesjonssystemet--generelt/id418041/>

Nærings- og fiskeridepartementet. (2020). Fiskeri og havbruk. Hentet 14.04.2020, fra
<https://www.regjeringen.no/no/tema/mat-fiske-og-landbruk/fiske-og-havbruk/id1277/>

Regjeringen.no. Om trafikklyssystemet. Hentet 07.02.2020, fra
<https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/regjeringen-skrur-pa-trafikklyset-i-havbruksnaringen/id2688939/>

PwC. Småbedriftspremie, 2019. Hentet 12.05.20, fra
<https://www.pwc.no/no/publikasjoner/pwc-risikopremie-2019.pdf>

Om Grieg Seafood. 2019 Hentet: 03.03.2020, fra
<https://www.griegseafood.no/en/>

Data

Yahoo Finance – Historisk avkastning Grieg Seafood og s&p500 (Beta – regresjon)
Oslo Børs indeks/OSEBX – Relativ verdsettelse

Rapporter

MOWI, årlig håndbok; Farming Industry Handbook, 2019

NTNU Ålesund, SINTEF Ocean og SNF: Analyse av landbasert oppdrett av laks: produksjon, økonomi og risiko, 2018.

PwC, årlig undersøkelse; Risikopremien i det norske markedet, 2019

Pwc, Sjømat Barometeret 2019.

Årsrapport 2015 Grieg Seafood ASA

Årsrapport 2016 Grieg Seafood ASA

Årsrapport 2017 Grieg Seafood ASA

Årsrapport 2018 Grieg Seafood ASA

Årsrapport 2019 Grieg Seafood ASA

Årsrapport 2015 Salmar ASA

Årsrapport 2016 Salmar ASA

Årsrapport 2017 Salmar ASA

Årsrapport 2018 Salmar ASA

Årsrapport 2019 Salmar ASA

Årsrapport 2015 Lerøy Seafood ASA

Årsrapport 2016 Lerøy Seafood ASA

Årsrapport 2017 Lerøy Seafood ASA

Årsrapport 2018 Lerøy Seafood ASA

Årsrapport 2019 Lerøy Seafood ASA

Årsrapport 2015 Norway Royal Salmon ASA

Årsrapport 2016 Norway Royal Salmon ASA

Årsrapport 2017 Norway Royal Salmon ASA

Årsrapport 2018 Norway Royal Salmon ASA

Årsrapport 2019 Norway Royal Salmon ASA

Vedlegg

Vedlegg A: Forenklet NOPLAT for Grieg Seafood (2015 – 2019)

Kalkulering av NOPLAT (NOK)	2015	2016	2017	2018	2019
Driftsinntekter	4 645 364	6 604 161	7 037 163	7 549 998	8 303 934
Varekostnad	2 738 926	3 287 159	3 724 200	3 852 855	4 181 971
Driftskostnader	1 645 127	1 975 340	2 207 431	2 362 670	2 623 805
Lønnskostnad	409 432	483 473	482 827	541 047	610 803
Annen driftskostnad	1 235 695	1 491 867	1 724 604	1 821 623	2 013 002
EBITDA	261 311	1 341 662	1 105 532	1 334 473	1 498 158
Av- og nedskrivning av varige DM	213 568	173 916	201 132	235 655	410 583
Operasjonell EBITA	47 743	1 167 746	904 400	1 098 818	1 087 575
Skatt	12 891	291 937	217 056	252 728	239 267
NOPAT	34 852	875 810	687 344	846 090	848 309
Økning (reduksjon) i utsatt skatt	- 21 280	135 644	47 005	155 950	- 2 975
NOPLAT	13 572	1 011 454	734 349	1 002 040	845 334

Vedlegg A.1: Investert kapital for Grieg Seafood (2015 – 2019)

Kalk. av investert kapital (NOK)	2015	2016	2017	2018	2019
Varelager	2 019 982	2 548 789	2 790 614	3 321 234	3 615 795
Kundefordringer	581 904	800 591	761 407	925 232	459 897
Andre fordringer	145 767	212 240	246 759	169 175	341 993
Kontanter og lignende	92 907	132 083	140 743	137 920	214 497
Sum Operating Current Assets	2 840 560	3 693 703	3 939 523	4 553 561	4 632 182
Leverandørgjeld	653 083	493 534	585 378	649 352	855 061
Betalbar skatt	24 545	172 057	157 244	130 287	211 569
Skyldige offentlige avgifter	12 134	48 819	16 486	29 346	50 570
Annen kortsiktig gjeld	149 899	246 203	241 179	163 578	200 098
Sum Operating Current Liabilities	839 661	960 613	1 000 287	972 563	1 317 298
Operating net Working Capital	2 000 899	2 733 090	2 939 236	3 580 998	3 314 884
Varige driftsmidler	1 534 770	1 510 379	1 871 804	2 292 912	2 957 942
Immaterielle eiendeler	1 110 331	1 078 220	1 086 936	1 146 837	1 149 835
Investert Kapital eks. GW	4 646 000	5 321 689	5 897 976	7 020 747	7 422 661
Goodwill	110 647	108 595	109 038	109 013	109 526
Investert Kapital	4 756 647	5 430 284	6 007 014	7 129 760	7 532 187
Overskuddskontanter	299 113	371 530	130 972	-	-
Finansielle anleggsmidler	40 357	5 612	14 341	40 167	85 199
Total Investering	5 096 117	5 807 426	6 152 327	7 169 927	7 617 386
Langsiktig gjeld	1 817 152	1 257 649	1 417 787	1 613 612	2 218 219
Gjeld til kredittinstitusjoner	502 411	668 141	664 948	795 165	383 660
Utsatt skatt	539 040	674 684	721 689	877 639	874 664
Gjeld og tilsvarende	2 858 603	2 600 474	2 804 424	3 286 416	3 476 543
Innskutt egenkapital	581 641	504 746	529 540	525 886	596 352
Opptjent egenkapital	1 625 521	2 645 935	2 774 824	3 308 166	3 487 859
Ikke-kontrollerende eierinteresser	30 349	56 270	43 541	49 458	56 632
Egenkapital og tilsvarende	2 237 511	3 206 951	3 347 905	3 883 510	4 140 843
Avrundning	3	1	2	1	
Total Investering	5 096 117	5 807 426	6 152 327	7 169 927	7 617 386

Vedlegg B: Forenklet NOPLAT for SalMar (2015 – 2019)

Kalkulering av NOPLAT (NOK)	2015	2016	2017	2018	2019
Driftsinntekter	7 326 202	9 029 814	10 817 238	11 342 554	12 237 589
Varekostnad	3 562 811	4 000 818	4 722 474	4 585 491	5 770 027
Driftskostnader	2 038 067	2 239 329	2 513 925	2 808 474	2 681 517
Lønnskostnad	765 881	861 534	929 100	1 040 438	1 202 494
Annen driftskostnad	1 272 186	1 377 795	1 584 825	1 768 036	1 479 023
EBITDA	1 725 324	2 789 667	3 580 839	3 948 589	3 786 045
Av- og nedskrivning av varige DM	321 449	358 020	418 612	487 778	718 449
Operasjonell EBITA	1 403 875	2 431 647	3 162 227	3 460 811	3 067 596
Skatt	350 969	583 595	727 312	830 595	674 871
NOPAT	1 052 906	1 848 052	2 434 915	2 630 216	2 392 725
Økning (reduksjon) i utsatt skatt -	31 779	264 486	- 133 079	152 209	216 126
NOPLAT	1 021 127	2 112 538	2 301 836	2 782 425	2 608 851

Vedlegg B.1: Investert kapital for SalMar (2015 – 2019)

Kalk. av investert kapital (NOK)	2015	2016	2017	2018	2019
Varelager	3 634 268	5 221 784	4 394 573	5 765 550	6 189 538
Kundefordringer	815 540	595 773	501 112	630 061	739 429
Andre fordringer	258 288	302 078	242 866	289 416	330 332
Kontanter og lignende	146 524	180 596	177 098	226 851	244 752
Sum Operating Current Assets	4 854 620	6 300 231	5 315 649	6 911 878	7 504 051
Leverandørgjeld	649 274	1 199 402	1 248 975	1 194 760	1 305 050
Betalbar skatt	292 320	423 223	672 448	690 717	588 455
Skyldige offentlige avgifter	153 262	189 136	170 716	300 591	218 923
Annen kortsiktig gjeld	488 996	775 622	404 125	500 919	613 258
Sum Operating Current Liabilities	1 583 852	2 587 383	2 496 264	2 686 987	2 725 686
Operating net Working Capital	3 270 768	3 712 848	2 819 385	4 224 891	4 778 365
Varige driftsmidler	2 403 772	3 137 522	3 604 770	3 591 490	4 939 621
Immaterielle eiendeler	2 466 171	2 464 332	2 478 510	2 957 486	4 295 467
Investert Kapital eks. GW	8 140 711	9 314 702	8 902 665	10 773 867	14 013 453
Goodwill	447 372	446 465	446 465	446 465	446 465
Investert Kapital	8 588 083	9 761 167	9 349 130	11 220 332	14 459 918
Overskuddskontanter	127 172	93 119	-	12 745	13 762
Finansielle anleggsmidler	636 206	960 017	1 080 852	1 215 500	814 216
Total Investering	9 351 461	10 814 303	10 429 982	12 448 577	15 260 372
Langsiktig gjeld	2 753 187	2 439 557	1 155 999	1 019 117	3 240 441
Gjeld til kredittinstitusjoner	140 421	198 613	243 633	748 188	522 272
Utsatt skatt	1 230 815	1 495 301	1 362 222	1 541 431	1 757 557
Gjeld og tilsvarende	4 124 423	4 133 471	2 761 854	3 308 736	5 520 270
Innskutt egenkapital	501 084	529 037	557 610	597 365	645 025
Opptjent egenkapital	4 646 272	6 069 363	7 022 449	8 450 748	8 362 685
Ikke-kontrollerende eierinteresse	79 684	82 432	88 069	91 729	732 391
Egenkapital og tilsvarende	5 227 040	6 680 832	7 668 128	9 139 842	9 740 101
Avrunding	2	-	-	1	1
Total Investering	9 351 461	10 814 303	10 429 982	12 448 577	15 260 372

Vedlegg C: Forenklet NOPLAT for Lerøy (2015 – 2019)

Kalkulering av NOPLAT (NOK)	2015	2016	2017	2018	2019
Driftsinntekter	13 484 931	17 269 735	18 619 588	19 879 978	20 454 147
Varekostnad	8 812 414	10 265 020	9 654 211	10 378 276	11 183 192
Driftskostnader	2 858 649	3 649 625	4 665 364	5 273 497	5 524 680
Lønnskostnad	1 411 024	1 785 537	2 438 259	2 668 829	2 933 409
Andre driftskostnader	1 447 625	1 864 088	2 227 105	2 604 668	2 591 271
EBITDA	1 813 868	3 355 090	4 300 013	4 228 205	3 746 275
Av- og nedskrivning av varige DM	433 916	511 621	583 265	659 669	1 012 041
Operasjonell EBITA	1 379 952	2 843 469	3 716 748	3 568 536	2 734 234
Skatt	372 587	710 867	892 020	820 763	601 532
NOPAT	1 007 365	2 132 602	2 824 728	2 747 773	2 132 702
Økning (reduksjon) i utsatt skatt	36 711	1 234 298	- 488 321	130 007	30 573
NOPLAT	1 044 076	3 366 900	2 336 407	2 877 780	2 163 275

Vedlegg C.1: Investert kapital for Lerøy (2015 – 2019)

Kalk. av investert kapital (NOK)	2015	2016	2017	2018	2019
Varelager	4 872 895	7 140 116	5 449 281	6 879 739	6 606 076
Kundefordringer	1 568 820	2 209 281	1 972 438	2 152 414	2 244 348
Andre fordringer	307 798	421 302	436 590	426 511	511 131
Kontanter og lignende	269 699	345 395	372 392	397 600	409 083
Sum Operating Current Assets	7 019 212	10 116 094	8 230 701	9 856 264	9 770 638
Leverandørgjeld	915 981	1 366 634	1 310 098	1 486 119	1 554 071
Betalbar skatt	200 151	477 842	819 884	678 075	448 813
Skyldige offentlige avgifter	123 457	263 991	233 982	226 513	279 333
Annen kortsiktig gjeld	439 383	929 880	622 498	754 803	922 028
Sum Operating Current Liabilities	1 678 972	3 038 347	2 986 462	3 145 510	3 204 245
Operating net Working Capital	5 340 240	7 077 747	5 244 239	6 710 754	6 566 393
Varige driftsmidler	2 899 633	4 209 108	5 148 271	6 606 948	6 230 105
Immaterielle eiendeler	2 216 877	5 899 130	5 887 808	5 947 645	5 931 088
Investert Kapital eks. GW	10 456 750	17 185 985	16 280 318	19 265 347	18 727 586
Goodwill	2 133 039	2 119 318	2 131 819	2 218 430	2 219 521
Investert Kapital	12 589 789	19 305 303	18 412 137	21 483 777	20 947 107
Overskuddskontanter	977 915	1 888 305	3 141 704	2 638 554	2 621 969
Finansielle anleggsmidler	737 027	846 632	1 117 809	1 104 891	3 416 109
Total Investering	14 304 731	22 040 240	22 671 650	25 227 222	26 985 185
Langsiktig gjeld	2 507 562	4 668 453	5 045 569	4 617 107	5 542 631
Gjeld til kredittinstitusjoner	1 465 144	1 094 089	830 009	1 031 868	1 204 719
Utsatt skatt	1 567 973	2 802 271	2 313 950	2 443 957	2 474 530
Gjeld og tilsvarende	5 540 679	8 564 813	8 189 528	8 092 932	9 221 880
Innskutt egenkapital	2 785 937	4 837 893	4 837 893	4 837 893	4 837 893
Optjent egenkapital	5 099 758	7 702 055	8 769 401	11 314 996	12 012 739
Ikke-kontrollerende eierinteresser	878 357	935 478	874 828	981 401	912 674
Egenkapital og tilsvarende	8 764 052	13 475 426	14 482 122	17 134 290	17 763 306
Avrunding		1		-	1
Total Investering	14 304 731	22 040 240	22 671 650	25 227 222	26 985 185

Vedlegg D: Forenklet NOPLAT for Norway Royal Salmon (2015 – 2019)

Kalkulering av NOPLAT (NOK)	2015	2016	2017	2018	2019
Driftsinntekter	3 210 548	4 224 340	4 937 798	5 080 806	5 586 670
Varekostnad	2 707 071	3 230 927	3 889 102	4 132 850	4 586 500
Driftskostnader	247 886	291 737	338 774	307 069	370 564
Lønnskostnad	113 268	155 468	138 596	139 279	154 466
Annen driftskostnad	134 618	136 269	200 178	167 790	216 098
EBITDA	255 591	701 676	709 922	640 887	629 606
Av- og nedskrivning av varige DM	53 697	61 063	82 063	89 299	86 804
Operasjonell EBITA	201 894	640 613	627 859	551 588	542 802
Skatt	54 511	160 153	150 686	121 349	119 416
NOPAT	147 383	480 460	477 173	430 239	423 386
Økning (reduksjon) i utsatt skatt	30 743	91 301	- 30 229	21 197	- 27 547
NOPLAT	178 126	571 761	446 944	451 436	395 839

Vedlegg D.1: Investert kapital for Norway Royal Salmon (2015 – 2019)

Kalk. av investert kapital (NOK)	2015	2016	2017	2018	2019
Varelager	870 559	1 307 035	1 277 004	1 321 769	1 311 784
Kundefordringer	500 689	478 214	546 082	369 030	416 910
Andre fordringer	100 438	244 596	73 888	68 997	233 289
Kontanter og lignende	64 211	84 487	98 756	101 616	111 733
Sum Operating Current Assets	1 535 897	2 114 332	1 995 730	1 861 412	2 073 716
				-	-
Leverandørgjeld	530 430	646 515	549 526	446 993	575 895
Betalbar skatt	3 180	79 350	113 485	134 777	42 537
Skyldige offentlige avgifter	13 774	21 358	8 288	24 213	10 596
Annen kortsiktig gjeld	120 497	161 558	147 692	105 739	59 763
Sum Operating Current Liabilities	667 881	908 781	818 991	711 722	688 791
Operating net Working Capital	868 016	1 205 551	1 176 739	1 149 690	1 384 925
				-	-
Varige driftsmidler	357 948	417 496	544 006	672 577	1 175 568
Immaterielle eiendeler	648 887	648 887	648 887	846 807	713 947
Investert Kapital eks. GW	1 874 851	2 271 934	2 369 632	2 669 074	3 274 440
Goodwill		-	-	-	-
Investert Kapital	1 874 851	2 271 934	2 369 632	2 669 074	3 274 440
Overskuddskontanter	137 128	- 15 230	53 023	54 037	40 584
Finansielle anleggsmidler	190 385	547 898	613 517	656 001	676 723
Total Investering	2 202 364	2 804 602	3 036 172	3 379 112	3 991 747
langsiktig gjeld	665 841	315 164	477 969	570 059	228 571
Gjeld til kredittinstitusjoner	46 519	47 635	342 617	102 514	47 927
Utsatt skatt	303 485	394 786	364 557	385 754	358 208
Gjeld og tilsvarende	1 015 845	757 585	1 185 143	1 058 327	634 706
Innskutt egenkapital og annen oppgj	1 113 788	2 013 983	1 813 268	2 279 243	3 311 090
Ikke-kontrollerende eierinteresser	72 730	33 034	37 762	41 542	45 949
Egenkapital og tilsvarende	1 186 518	2 047 017	1 851 030	2 320 785	3 357 039
Avrundning	1	-	1		2
Total Investering	2 202 364	2 804 602	3 036 172	3 379 112	3 991 747

Vedlegg E - Prognose, konsolidert totalresultat for Grieg Seafood ASA (2020-2024)

Totalresultat (NOK 1000)	2020	2021	2022	2023	2024
Salgsinntekt	9 151 557	9 532 747	10 279 594	10 744 078	11 230 650
Varekostnad	4 516 529	4 923 016	5 243 012	5 452 733	5 670 842
Driftskostnader	3 175 272	3 399 315	3 555 139	3 705 968	3 843 994
Lønnskostnad	640 732	688 787	717 028	747 143	774 040
Annen driftskostnad	2 111 639	2 270 012	2 363 083	2 462 332	2 550 976
Av- og nedskrivning av varige DM	422 901	440 516	475 029	496 493	518 978
Operasjonelt driftsresultat	1 459 756	1 210 416	1 481 443	1 585 377	1 715 814
Netto ikke-operasjonell kost	243 249	253 392	273 233	285 583	298 520
EBIT	1 216 507	957 023	1 208 210	1 299 794	1 417 294
Netto finansposter	- 28 912	- 30 118	- 32 476	- 33 944	- 35 482
EBT	1 187 594	926 905	1 175 734	1 265 850	1 381 812
Skatt	216 803	225 844	243 527	254 535	266 065
Årsresultat	970 791	701 062	932 206	1 011 315	1 115 747

Vedlegg E.1 - Prognose, konsolidert balanseregnskap for Grieg Seafood ASA (2020-2024)

Balanseregnskap (NOK)	2019A	2020	2021	2022	2023	2024
Kontanter og tilsvarende	214 497	183 031	190 655	206 566	217 986	227 858
Kundefordringer	459 897	506 841	527 952	572 013	603 636	630 973
Varelager	3 615 795	3 905 059	4 256 514	4 554 470	4 782 193	4 973 481
Andre fordringer	341 993	376 902	392 601	425 366	448 882	469 210
Omløpsmidler	4 632 182	4 971 833	5 367 722	5 758 415	6 052 697	6 301 523
Varige driftsmidler	2 957 942	3 137 943	3 547 943	3 797 943	4 072 943	4 322 943
Immaterielle eiendeler	1 149 835	1 218 825	1 243 202	1 243 202	1 243 202	1 268 066
Goodwill	109 526	109 526	109 526	109 526	109 526	109 526
Finansielle anleggsmidler	85 199	85 659	86 122	86 587	87 054	87 524
Anleggsmidler	4 302 502	4 551 953	4 986 792	5 237 257	5 512 725	5 788 059
Sum Eiendeler	8 934 684	9 523 786	10 354 514	10 995 673	11 565 422	12 089 582
Leverandørgjeld	855 061	923 466	1 006 578	1 077 038	1 130 890	1 176 126
Gjeld til kredittinstitusjoner	383 660	511 723	557 778	596 822	626 663	651 730
Betalbar skatt	211 569	233 165	242 877	263 146	277 694	290 270
Skyldige offentlige avgifter	50 570	55 732	58 053	62 898	66 375	69 381
Annen kortsiktig gjeld	200 098	216 106	235 555	252 044	264 646	275 232
Sum Kortsiktig gjeld	1 700 958	1 940 191	2 100 841	2 251 949	2 366 269	2 462 740
Langsiktig gjeld	2 218 219	2 218 219	2 218 219	2 218 219	2 218 219	2 218 219
Sum Gjeld	3 919 177	4 158 410	4 319 060	4 470 168	4 584 488	4 680 959
Utsatt skatt	874 664	1 006 671	1 272 622	1 378 830	1 455 056	1 520 952
Innskutt egenkapital	596 352	602 912	609 544	615 249	622 017	628 859
Opptjent egenkapital	3 487 859	3 693 380	4 088 276	4 476 662	4 829 234	5 205 914
Ikke-kontrollerende eierinteresser	56 632	62 413	65 012	54 764	74 627	52 899
Sum Egenkapital	4 140 843	4 358 705	4 762 832	5 146 675	5 525 878	5 887 672
Sum Egenkapital og Gjeld	8 934 684	9 523 786	10 354 514	10 995 673	11 565 422	12 089 582

Vedlegg E.2 - Prognose, Investert kapital for Grieg Seafood ASA (2020-2024)

Investert kapital (NOK 1000)	2019A	2020	2021	2022	2023	2024
Varelager	3 615 795	3 905 059	4 256 514	4 533 187	4 714 515	4 903 095
Kundefordringer	459 897	506 841	527 952	569 315	595 040	621 987
Andre fordringer	341 993	376 902	392 601	423 359	442 489	462 528
Kontanter og lignende	214 497	183 031	190 655	205 592	214 882	224 613
Sum omløpsmidler	4 632 182	4 971 833	5 367 722	5 731 454	5 966 925	6 212 224
Leverandørgjeld	855 061	923 466	1 006 578	1 072 005	1 114 886	1 159 481
Skyldige offentlig avgifter	50 570	55 732	58 053	62 602	65 430	68 393
Annen kortsiktig gjeld	200 098	216 106	235 555	250 866	260 901	271 337
Sum kortsiktig gjeld	1 105 729	1 195 304	1 300 187	1 385 473	1 441 217	1 499 212
ONWC (operating net working capital)	3 526 453	3 776 529	4 067 536	4 345 980	4 525 708	4 713 012
Varige driftsmidler	2 957 942	3 137 943	3 547 943	3 797 943	4 072 943	4 322 943
Immaterielle eiendeler	1 149 835	1 218 825	1 218 825	1 243 202	1 243 202	1 243 202
Investert kapital eks. GW	7 634 230	8 133 297	8 834 304	9 387 125	9 841 853	10 279 157
Goodwill	109 526	109 526	109 526	109 526	109 526	109 526
Investert kapital	7 743 756	8 242 823	8 943 830	9 496 651	9 951 379	10 388 683
Overskuddskontanter	-	-	-	-	-	-
Finansielle anleggsmidler	85 199	85 659	86 122	86 587	87 054	87 524
Total investering	7 828 955	8 328 482	9 029 952	9 583 238	10 038 433	10 476 207

Vedlegg F – Beta regresjon for Grieg Seafood ASA

SAMMENDRAG (UTDATA)

Regresjonsstatistikk

Multipel R	0,24195295
R-kvadrat	0,05854123
Justert R-kva	0,05049457
Standardfeil	0,11563687
Observasjon	119

Variansanalyse

	fg	SK	GK	F	Signifikans-F
Regresjon	1	0,09728348	0,09728348	7,27522447	0,00802428
Residualer	117	1,56451074	0,01337189		
Totalt	118	1,66179421			

	Koeffisienter	Standardfeil	t-Stat	P-verdi	Nederste 95%	Øverste 95%	Nedre 95,0%	Øverste 95,0%
Skjæringspur	0,01077167	0,01082003	0,99553071	0,32153269	-0,0106568	0,03220016	-0,0106568	0,03220016
X-variabel 1	0,70040246	0,25967161	2,6972624	0,00802428	0,18613645	1,21466848	0,18613645	1,21466848

